« بوزانتیون »
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته . صاحب امتیاز ومدیر مسؤلی
بوزانت کچیان
مطبعه واداره خانه‌سی باب عالی جاده‌سنده ۳۸ نومرولی دائرۂ مخصوصه‌ده‌در

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. Տարեկան 7 մէճ. վեցամսեայ 3½, եռամսեայ 2։ — Արտասահման 40 ֆր. վեցամսեայ 20, եռամսեայ 10։ Թղթատարի ծախք մեր վրայ, բաց ի Բոսթ Լոքալէ։

ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ — ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲՈՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ
Ի դիմաց Թերթին կ'ստորագրէ մի միայն ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆԸ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն գրութիւնք

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire PUZANT KÉTCHIAN
Bab Aali Djaddéssi, No. 38, CONSTANTINOPLE

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 243 | Կ. ՊՈԼԻՍ, ՇԱԲԱԹ, 1897 ՕԳՈՍՏՈՍ 16/28 | 30 ՐԷՊԻ ԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1315 · | 16 ԱՂՍՏՈՍ 1313 | Ա.-ՏԱՐԻ ԹԻՒ 243

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐՆ ԵՒ ԱՐՁԱԳԱՆԳՆԵՐԸ

Ինչպէս արդէն մեր Թուրք պաշտօնակիցք եւս յիշեր էին, ԲՇ. էն ասդին առնուած արեւմտեան լրագիրք գոհունակութիւն կ'յայտնեն Կայս. Իշխանութեանց ընթացքին համար անցեալ ԴՇ. ի ողբալի պատահարներէն ի վեր։ Օսմ. ոստիկանութեան ազդու եւ զգուշաւոր վարմունքն օրինակելի կ'համարին. եւ կ'շնորհաւորեն զինքը. կառավարութիւն մայրաքաղաքին մէջ տիրող կատարեալ կարգապահութեան ու բարեկարգութեան համար։

* * Արդէն, եւրոպեան խաղաղութեան պահպանումն ա՛յնքան կ'զբաղեցնէ Տէրութիւնները որ ամէն տեսակցութիւնք, ամէն խորհրդակցութիւնք այն միջազգային նպատակին կ'ուղղուին, եւ նոյն ընդհանուր փափաքին կ'վերածուին։ Աւստրիոյ եւ Գերմանիոյ կայսերաց Զարին հետ տեսակցութիւններուն մէջ ուրիշ քանի վրայ չէ խօսուեր բայց եթէ Արեւելքի «statu quo»ին (իրաց հաստատեալ վիճակը) պահպանելու պէտքին, կարեւորութեան ու միջոցներուն վրայ. Խաղաղութիւնն հոմանիշ է «statu quo»յին, եւ երբ ո՛ և է բարեփոխման խորհուրդ հակառակ գայ խաղաղութեան պահպանման, «statu quo»ն է որ ջուրին երեսը կ'ելնէ, կ'յաղթանակէ, կ'տիրապետէ։ Այս է, երկու բառով, միջազգային կացութեան արդի տարազը (ֆօրմիւլը)։ Այս տարազով կ'լուծուին կամ կ'զերծուին Արեւելեան ամէն խնդիրներն ալ—զուգադիրներ (քօռէլաթիֆ) զննելով, յապաւելով, ըստ կարեւորութեան կամ ստիպողութեան խնդրին։ Թո՛ղ Արեւելեան խնդիրները, բաց մնացած ամէն հաշիւներ ենթակայ են նոյն գրեթէ չափագիտական օրէնքին։ Ֆրանքօ-Գերմանական «հաւասարութեան» մէջ, Ալզաս-Լոռենեան «եզրն» անգամ յապաւուած է, իբրեւ արդիւնք ֆրանքօ-Ռուս դաշնակցութեան յաւելման միջազգային տարազին վրայ։ Ռուսիա դաշնակից է Ֆրանսայի, ի պարագային ուր Ֆրանսա յարձակում կրէ։ Բայց եթէ Ֆրանսա յարձակողական ձեռնարկէ Ալզաս-Լոռէնն ետ առնելու համար, «կալ զիս հրաժարեալ» կ'ըսէ սրտագին բարեկամն որ ի Նեվա։ Նախ քան Մ. Ֆէլիքս Ֆօռի ընդունելութիւնը, Նիքօլա Բ. ջերմագին հաւաստիք յայտնեց Վիլհէլմ Բ. ի թէ միջազգային խաղաղութեան պահպանումն իր կէտ նպատակին է, եւ օրէ օր Հանրապետութեան Նախագահին եղած ընդունելութեանց նկարագրութիւններէն կ'երեւի թէ երկուստեք ամէնէն աւելի շռայլուած բառը դարձեալ այս «խաղաղութիւն» աղմկալի բազմավանկն է։ Ո՛րքան ալ խռովեալ ըլլան հանգամանքներն, եւրոպեան դիւանագիտութիւնը կ'գտնուի աւելի մեծ խռովութիւններու դէմ, որոնց փրկել կ'ուզէ եւրոպեան խաղաղասէր եւ աշխատասէր ազգերը։ Մասնակի ձախողումներ զինք չեն վհատեցներ։ Փոյթ չըներ որ Թուրքեւ-Յելլենական պատերազմը ծագեցաւ հակառակ միջազգային դիւանագիտութեան ամէն զգուշութիւններուն։ Պատերազմն աւելի կրնար ընդարձակուիլ, եթէ Պալքանեան Տէրութիւնք մասնակցէին։ Ուստի, զանոնք ետ կեցնելն իր մեծ գործն ըրաւ, եւ յաջողեցաւ։ Շատ կորուստներ կրնան կրուիլ, բայց միշտ աւելի մեծ կորուստներէ կ'ուզուի պահպանել Եւրոպան։ Ո՛վ կրնայ խզել խաղաղասէրներուն այս կուռ շղթան։

Ի՞նչ տեսակ դէպք, որոյ նմանը յարգ պատահած չըլլայ եւրոպեան արկածալից տարեգրութեանց մէջ, կրնայ յաղթահարել ա՛յսքան հաստատ առաջադրութիւն մը՝ ո՛ և է դէպքէ կամ արկածէ կարեւորութիւն չտալու, եւ չոկատ մը անգամ իր տեղէն չշարժելու։ Եւրոպեան Ներդաշնակութիւնն եղած է Թող չտալու համար որ Տէրութիւն մը իր հաշուոյն գործէ ո՛ և է նպատակաւ, ո՛րքան ալ բարեսիրական Թուի։ Զիջումներու, զոհողութիւններու մշտապատրաստ է Ներդաշնակութիւնը, բաւ է զի եւրոպական արիւն չթափուի, կամ եւրոպական արիւն Թափելու երկիւղ մը անգամ չկենայ,—կամ ինչպէս Պիզմարք կ'ըսէր, բաւ է որ Բոմէրանիացի հետեւակի մը ոսկրներ տեղէն չելնէ։ Ո՛րքան սիրելի են սա Բոմէրանիացի հետեւակին ոսկրներն՝ ա՛յն Երկաթեայ Վարչապետին համար որ Շլէզվիկ-Հոլշտայնէն մինչեւ Քէօնիկսպէրկ, եւ անտի մինչեւ Մօն-Վալէրիէն (Բարիզ), ա՛յնքան ոսկրներու վրայէն կոխելով անցեր էր։ Բայց ժամանակին էն շատ կռիւ ըրած մարդն անգամ երբ այսքան խաղաղասէր դարձեր է, զարմա՞նք է որ նուազ խրոխտաբարոններն աւելի հանդարտապաշտ, աւելի խաղաղասէր ցուցնեն ինքզինքնին։ Այս «ինչ ըլլայ Թող ըլլայ (laisser faire)», խաղաղութեան Թող ըլլայ»ի քաղաքականութիւնը բանէ մը չի յուզուիր, բանէ մը չի խուսափիր, բան մը հաշուի չառներ՝ բաց եթէ Եւրոպայի Տէրութիւնները բաց դաշտի վրայ իրարու դէմ հանելու պէտքն։—Հոգ չէ որ կանանչ սեղանին շուրջն ո՛րքան հակառակ, ո՛րքան անհամաձայն ըլլան իրարու։ Հետեւապէս, մեք չենք կարծեր որ եւրոպեան խաղաղութիւնը վտանգի մէջ ըլլայ։ Վայրկենական տպաւորութիւններէ, օրուան արկածներէ ներշնչուելով, Սակարանը կրնայ տկարութիւն ցուցնել։ Բայց մեր մասին համոզուած ենք որ—ենթէ-պակասի հաշիւով—Հաշտութիւնը պիտի կնքուի վերջապէս, Անգլիա մի կողմ եւ միւս հինգ Տէրութիւնք միւս կողմ պիտի չմնան ընդ երկար։ Եւ պղտոր ջուրի մէջ ձուկ որսալու քաղաքականութիւնը գէթ այս անգամ պիտի չյաջողի, զի Թէպէտ դիւանագիտութեան առած մ'է Թէ «Պատմութիւնն ինքզինք կ'կրկնէ», տրամաբանութեան առած մ'է Թէ «Օրինակ ո՛չ է փաստ», եւ անցեալ Արեւելեան խնդիրներէն բերուած օրինակները ցարդ ա՛յնքան ի դերեւ ելան, որ կ'երեւի Թէ վերջին խօսքը դարձեալ տրամաբանութեան պիտի մնայ։ «Ուրիշ ժամանակ, ուրիշ բարք։» Հիմակ զգացումը դեր չի խաղար քաղաքականութեան մէջ։ Շահն է մեծագոյն դերակատարը։ (Առաջ ալ այնպէս էր. բայց տարբեր կարծողներ կային։) Եւ ամէն ոք իր շահը խորհելով, աւելի շահաւէտ կ'գտնէ խաղաղութեան մէջ առեւտրոյ ու ճարտարարուեստագործութեան շահը, քան միջազգային առկախ հաշիւներու կարգադրման կամ ընդհանուր «լիքիտասիօն»ին կասկածելի կամ անստոյգ շահը։ Մանր մունր պարտականները, պարտատէրներն, ընթացիկ—կամ յամբընթաց—հաշիւ ունեցողները գոհ ըլլան Թէ ոչ, տիրող տրամադրութիւնն ա՛յսպէս է, եւ խոհեմութիւնը կ'պահանջէ, ամենուն ալ շահը կ'պահանջէ, աղէկ կարդալ «ժամանակին նշաններն», եւ պարապ տեղը «գլուխը պատին չզարնել»։ Եթէ առ այս յորդորը միայն «Հրեայ մամուլն» ըլլար, զոր ա՛յնքան լաւ նկարագրեց «Վաամ», կարեւորութիւն տալ չէր արժեր անշուշտ։ Բայց այն մամուլէն անհամեմատ գեր ի վեր անգլիացի ճշմարտապէս մեծ եւ անկախ Լրագրութիւնն ալ տարբեր լեզու մը չի գործածեր ճիշդ ա՛յս պահուս։

ՆԵՍՏՈՐԱԿԱՆ ԱՍՈՐԻՔ

Նախկին Քաղդէացիք կամ Ասորեստանեայք իսպառ անհետացած չեն։ Կորդուաց անտառին լեռնաշղթային մեծածաւալ մէկ մասին մէջ կ'բնակի հետեւորդ ժողովուրդ մը որ հարազատ մնացորդն է պատմական այդ ազգերուն որք երբեմն այնքան կարեւոր դեր կատարեցին աշխարհի տեսարանին վրայ։ Նեստորական Ասորի ժողովուրդն է այդ որ այսօր մեզ կ'ներկայանայ իբրեւ բրածոյ (ֆոսիլ) հնութեան։ Ասկէ 1000 կամ 2000 եւ Թերեւս աւելի տարի առաջ ինչ կեանք ու կենցաղ որ ունեցած է այս ազգաբնակութիւն, նոյնը կ'պահէ նաեւ այժմ եւ պիտի պահէ դեռ ո՛վ գիտէ ո՛րքան ժամանակ, եթէ յաջողի պահել իր ներկայ կղզիացեալ դիրքն ու արտաքին աշխարհի հետ անհաղորդ կեանքը։ Բնականաբար պիտի չկրնար իր այդ ինքնատիպ նախնականութիւնը պահել այսքան դարեր, եթէ, առաջին, իր երկրին բնական դիրքն եւ, երկրորդ, իր կրօնին առանձնայատկութիւնը չնպաստէր իրենց։ Բովանդակ աշխարհի վրայ դժուն ուրեք կը գտնուի երկիր մը որ այս Նեստորական Ասորւոց բնակած բնագաւառին չափ անմատոյց ու անկոխ անհարթութիւններ, հետեւաբար ոչ-բնիկներու համար հաղորդակցութեան դժուարութիւններ ունենար։ Գալով կրօնքին, գիտենք Թէ բաց ի այս Քաղդէածին Ասորիներէն, ոչ մէկ ժողովուրդ կ'դաւանի Նեստորականութիւնը, զոր Տիեզերական Գ. Ժողովը դատապարտեց։ Եւ զարմանալի չէ որ այդ հերձուածը մնաց, գտաւ ու արմատ բռնեց այս լեռնակոհակ աշխարհին մէջ. զի ամէն տեղէ հալածուած՝ ո՞ւր կրնային այնքան անքայթ ապաստան գտնել Նեստորական աղանդաւորներ քան Կորդուաց այս լեռնացամէջներն, որոց բնակիչներուն ընդունել տալով քրիստոնէութիւնն իրենց ըմբռնած կերպով՝ շարունակել տուին ցայսօր։ Զի ո՛վ փոյթ պիտի տանէր իրենցմէ յետոյ մտնել այդ զարհուրելի լեռնաւաններին անծանօթ ու անմատչելի կիրճերէն ներս, տարբեր դաւանութիւն քարոզելու եւ զնեստորականութիւն ջնջելու։ Այլ տեսնենք Թէ ի՛նչպիսի երկիր է Թագլաթփալասարներու եւ Սալմանասարներու սերունդէ եղող այս ժողովրդեան բնակած լեռնաստանը։ Անդնդախոր ձորեր, ունենալով մէջերնին բխբխուռ ջրոց ընթացքներ, երկնաբերձ ու սրածայր գագաթներ, զուրկ ամենափոքրիկ սարահարթերէ, լերկ ու քարքարուտ ապառաժներ, առանց մատ մը հողի, եւ ուղղաձիգ զառիվայրեր, ոլոր մոլոր զիկզակներով դարեւանդներ, քարակարկառ դերբուկներ, անմատչելի եւ անկոխ քարայրներ, անանցանելի ու անթափանցելի կիրճեր, նեղ ու անձուկ կապաններ, ահագնավէժ գետեր, սրընթաց գետակներ, յորդահոսան հեղեղատներ եւ մշտադղորդ ու անպատսպար առապարներ.—Ահա Թէ ի՛նչ տեսարան կ'ներկայացնէ Ասորեստան, զոր ապաքէն այդպէս կ'կոչեն շրջակայ ժողովուրդներն, եւ իրաւամբ, զի բաց ի Ասորիներէ ուրիշ բնակիչ չունի բնաւ լեռնակուտակ այս աշխարհն որ կ'իյնայ Վանայ ու Մուսուլի վիլայէթներուն մէջտեղ, հազիւ ութ օրուան միջոց մը գրաւելով, բայց ճանապարհաց բնական անհարթութիւններէն անսովոր դարձած է Վանէ Մուսուլ կամ փոխադարձաբար երթեւեկութիւն ընել այդ ուղիղ գծով, այլ հարկ համարուած է Պիթլիս-Սղերդ-Տիարպէքիրի երկարատեւ ու խոտորնակ ճամբան բռնել այդ անանցան անջրպետն կարել անցնելու համար։ Իսկ ջուրերն որ անհուն քանակութեամբ կ'գոյանան այս լեռնահարուստ գաւառին մէջ՝ Տիգրիսի զանազան օժանդակներ են այլ եւ այլ անուններով, որոց մէջ յիշատակութեան արժանի են մեծ ու փոքր Զապ գետեր, որք նախնի ժամանակներէն ի վեր ծանօթ են եւ այս լեռներէն է որ կ'առնեն իրենց սկզբնական ծագումը։

Ասորիք իրենց ցեղային բնորոշ յատկութիւնը պահելու համար բաց ի իրենց երկրի բնական դիրքէն ու կրօնէն, երրորդ առաւելութիւն մ'ալ ունին,—այն է կրցեր են իրենց բոլոր պէտքերը տեղական միջոցներով կամ արուեստներով հոգալ, Թէ՛ հագուստի եւ Թէ՛ ուտեստի վերաբերեալ, առանց կարօտ մնալու արտաքին աշխարհի։ Ուստի իրենց բոլոր կենցաղավարութիւնը, տարազ ու ապրելու եղանակն յարմարցուցած են իրենց երկրի արտադրութեանց։ Հազիւ 15—20 տարիէ որ եւրոպական ճարտարարուեստի արդիւնքները քիչ մը մուտ գտնել սկսած են, այն ալ գըլխաւորապէս սահմանակից մասերու մէջ, եւ ոչ դեռ նոյն իսկ երկրին կեդրոնական գաւառները։ Իրենց սնունդի նիւթն է կորեկ, որ շատ առատաբոյս արմտիք մ'է, ոչանչելապէս յարմար այդպիսի անհրապոյր երկրի մը, ուր 9 ամիս ձմեռ կ'տիրէ, մինչ անդնդախոր ձորերուն մէջ հեղձուցիչ տաքութիւն մը մարդ կ'խեղդէ ամառներն, եւ ուր դաշտամշակութեան եւ ընդարձակ տափարակներ չգտնուելուն արտ անուան արժանի հարթայատակ տարածութիւններ չկան, այլ առ առաւելն 20—30 մեթր երկայն ու աւելի նուազ լայն ածուներ միայն, որք կ'տարածին լեռնալանջերուն վրայ վերէն վար գլխիվար կամ ուղղաձիգ երկնցած։ Նեստորական ասորիք յաղթամարմին, պարթեւահասակ եւ գեղեցկադէմ են։ Կիներն աւելի եւս գեղեցիկ, ու բոլորովին բաց եւ համարձակ, Թերեւս աւելի կանուխէն այդպէս վարժուած քան Եւրոպացի կամ Ամերիկացի կիները։ Ուսամերկ ու լանջաբաց կ'պտըտին անվախ ու աներկիւղ, զի բարոյականի դէմ զեղծմունք կ'պատժուին սոսկալի քինախնդրութեամբ, առ հասարակ մահուամբ։ Եւ քանի որ Նեստորականք ինքնուրոյն եկեղեցի ունին, անկախ նուիրապետութիւն ալ ունին։ Իրենց Եկեղեցւոյ գլուխը կը կոչուի Մար-Շիմոն որ հոմանիշ է մեր կաթողիկոս բառին բարոյական իմաստով։ Անոր իրաւասութեան ներքեւ կան բազմաթիւ եպիսկոպոսներ, վարդապետներ, քահանաներ, ինչպէս եւ վանքեր ու եկեղեցիներ, որոց հասոյթին բացարձակ տէր ու տնօրէնն է Մար-Շիմոն իր հոգեւոր իշխանութեան զօրութեամբ ժողովրդեան վրայ ու վէճերն ալ կրնայ տնօրինել անվերաքննելի իրաւասութեամբ։ Մար-Շիմոն կ'նստի Կոճանիս միաբանութեան վանքի մը մէջ։ Կոճանիս Ճիւլամերկէն երեք օր հեռի աւան մ'է անառիկ բարձրութեան մը վրայ, ուր տարւոյն երեք ամիսն հիանալի զովութիւն եւ կլիմա կ'տիրէ, միւս ժամանակները մեծ մասամբ ձմեռնային եղանակ մ'ունի։ Մար-Շիմոնի յաջորդութիւնն ընտանիքի մը մէջ ժառանգական է, եւ կ'շարունակուի եղբօրորդիներու կամ հօրեղբօրորդիներու մէջ։ Ընտրելի ժառանգը ծնանելուն պէս կ'նշանակուի եւ առանց մսի կ'սնուցուի, ինչպէս եւ կարգ մը արարողութիւններով ու սովորութիւններով որոց հնազանդիլ պարտի ապագայ Մար-Շիմոն, որ միայն այն ատեն կ'յաջորդէ Աթոռն, երբ նախորդը վախճանի։ Իբր ջերմ հաւատացեալ, Ասորիները սրբութեան հանգամանք մը կ'նշմարեն իրենց կաթողիկոսին վրայ եւ շատ կ'յարգեն զինքը, որով լոկ բարոյական հեղինակութիւն մ'ունենալով հանդերձ Մար-Շիմոն իրական կառավարն է իր ազգին, որուն Թիւն երբեք չէ գիտցուած ճշդիւ, այլ ենթադրաբար 100 հազար կարծուած է միշտ։ Վերջին 20 տարիներէ ի վեր Նեստորական Ասորիք ծանօթ ըլլալ սկսած են Անգլիացւոց, որք մասնաւորապէս շատ կը հետաքրքրուին անոնց բարոյական վարգացման եւ գլխաւորապէս Քէնթըրպըրիի Արքեպիսկոպոսին նախաձեռնութեամբ բաւական ալ կ'նպաստեն անոնց, բայց առանց կրօնական քարոզչութեան, այլ լոկ անոնց կրթութեան աշխատելով բուն իրենց կրօնքին մէջ։

Բայց Նեստորական Ասորիներու մէկ սովորութիւնը խիստ տխուր համբաւ մը տուած է իրենց։ Աշխարհածանօթ խաչագողներն ամենամեծ մասամբ ասոնցմէ կ'ելնեն, որ բոլոր աշխարհ կը պտըտին զանազան կեղծ անուններով եւ մականուններով։ Անոնց ախրահաւաճակ շահատակութիւնները չլսող չկայ կարծեմ. մանաւանդ յորմէ հետէ հրատարակուեցաւ «Խաչագողի Յիշատակարանը»։ Իրաւ է Թէ մի միայն այս Նեստորականաց յատուկ չէ խաչագող արտադրել եւ արձակել աշխարհի ամէն կողմ, բայց ամէն վերապահութիւն ընելով հանդերձ, կրնանք ըսել դարձեալ Թէ խաչագողի մեծագոյն հայթայթիչն այս լեռնաբնակ Ասորիքն են, որոց մէջ կէս կամ ամբողջ երկոտասանեակ լեզու գիտցողներ կան լոկ խօսելու կարող՝ շնորհիւ իրենց աշխարհաշրջիկ Թափառականութեան։ Իսկ անոնց բուն լեզուն Նախկին քաղդէարէնի մէկ աղաւաղեալ տեսակն է, այլ իրենք կ'պարծին Թէ Նինոս, Շամիրամ, Սարկոն, Նաբուգոդոնոսոր եւն իրենց լեզուն կ'խօսէին որ շատ նմանութիւն ունի Հրէից բնիկ լեզուին ու գիրն ալ անոնց գրին։ Դեռ շատ հետաքրքրական բաներ կան պատմելու արժանի այս նուազ ծանօթ ժողովրդեան վրայ, բայց առ այժմ այսչափով կ'բաւականանանք։

Մ. ՆԱԹ.

ԱՌԱՆՑ ԹԵԼԻ ՀԵՌԱԳԻՐԸ

Ժամանակէ մ'ի վեր Ռէօնդկէնի X ճառագայթն էր որ ամբողջ աշխարհի զարմանքն ու հետաքրքրութիւնը կը շարժէր իր վրայ եւ կ'զբաղեցնէր մարդկութեան գիտնականներն, աւելի կատարելագործելու այդ պատահական գիւտ, որմէ մարդկութիւնն իրաւունք ունի սպասելու Թէ մի օր կոյրերն ալ պիտի կարենան տեսնել, յատուկ շինուած ակնոցներ դնելով։ Այս անգամ երիտասարդ Մարքոնին է որ կը ցնցէ մտքերն եւ կը յեղաշրջէ ներկայ հեռագրական ամբողջ սիստեմը։ Իտալացի Ֆիզիքագէտը կը հեռագրէ առանց Թելի, մինչդեռ ցարդ եղած հեռագրական գործիներու համար հաղորդիչ Թել մը անպատճառ պէտք էր ունենալ, հեռագրելիք երկու տեղերու միջեւ։ Այն ահագին ծախքն եւ աշխատանքն, զոր պէտք էր ի գործ դնել հեռագրական Թելերն հաստատելու համար, մանաւանդ ընդծովեայ պաբաններ, Մարքոնիին կարելի եղած է իր նորագիւտ գործիքովն առանց Թելի, առանց այդ շատերուն անմարսելի ծախքերուն՝ հեռագրելու եւ հեռախօսելու հաճոյքը տալ մարդոց։ Իր գիւտին հիմը կը կազմէ ելեկտրական ոյժէն յառաջացած ալիքները միջոցին մէջէն հաղորդել, հեռուն գըտնուող ուրիշ ելեկտրական գործիի մը, որ ընդունակ է այդ կազմուած ալիքները ճիշդ իրենց սկզբնական ձեւին մէջ առնել եւ նոյնութեամբ հաղորդել։ Նոյն սկզբունքին վրայ շինուած են արդէն ձայնագիր (ֆօնօկրաֆ) եւ հեռախօս (Թէլէֆօն) գործիները։ Երբ ձայնէն յառաջ եկած ալիքները կամ Թրթռումները կ'ուղղուին Թէլէֆօնի խօսելու գործիին մէջ, հոն գտնուած Թիթեղին վրայ այն Թրթռումներն յառաջ կը բերեն ինչ որ օդն ստացեր էր լեզուի ու բերնի ձեւերէն անցնող ձայնէն (անշուշտ տարբեր հնչիւններն իրարմէ ալիքներու տարբեր ձեւերովը միայն կը տարբերին) եւ նոյն այս Թրթռումներն ելեկտրո-Մագնէսի մը միջոցաւ կը հաղորդուին լսելու Թիթեղին, որով Թրթռումներու նոյնութիւնն յառաջ կը բերէ եւ ձայնի ու խօսքի նոյնութիւնը։

Ելեկտրականութեան այս ալիքներն, ինչպէս նոյնն՝ լոյսի, ջերմութեան ու ձայնի, նոր բաներ չեն գիտութեան մէջ, ասոնց Թէորին վաղուց արդէն ծանօթ էր, սակայն ելեկտրական ալիքներու այն սքանչելի յատկութիւնը, որ ընդունակ է ջրի, հողի ու օդի մէջէն անցնիլ, գործածել ըստ պէտքի, դնել գործնական կեանքի մէջ դիւրամատչելի եղանակաւ մը, հո՛ս է խնդիրը, սա՛ է մարդկութեան փնտռածն, որուն մէջ այսօր Մարքոնի իր առանց Թելի հեռագրելու գիւտովն այնքան գեղեցիկ կերպով կը յաջողի, հսկայ քայլ մ'ընելով ցարդ եղած հաղորդակցութեանց մեթոտներուն մէջ։

Դիւրըմբռնելի է Թէ այս գիւտն արտաքոյ կարգի ծաւալում մ'ունի իր մէջ, որ մասնաւորաբար ծովի վրայ սահող նաւերուն մեծ օգուտներ պիտի մատուցանէ, գիշերը՝ մութ ժամանակի մէջ, փոթորիկ ու մշուշի ժամանակ կարելի պիտի ըլլայ ծովէն՝ նաւերուն միջէն, լուր մը ղրկել ցամաքը՝ հարկ եղած օգնութիւնն ստանալու համար, որուն հնարաւորութիւն չկար մինչեւ հիմա։

Փորձենք հոս այդ օգտակար գործիքին վրայ քանի մը տեղեկութիւններ տալ ընթերցողներուն, այսուհանդերձ պէտք է խոստովանիլ Թէ հայերէն գիտական բառերու պակասն եւ պատկերի մը կարեւորութիւնը՝ նկարագրուածն հասկանալու, կ'ստիպեն զիս լոկ ընդհանուր նկարագրութեամբ մի միայն գոհ ըլլալու։

Առանց Թելի հեռագրութեան՝ ամբողջ կազմածը կը բաղկանայ երկու գլխաւոր գործիներէ որոնցմէ առաջինն Ա. ելեկտրականութիւնն հաղորդող, իսկ երկրորդը Բ. ելեկտրականութիւնն ընդունողն է։ Երկուքն ալ պահանջուած հեռաւորութեան մը վրայ զետեղուած են։

Ելեկտրականութիւնն հաղորդող Ա. գործիին մէջ կան երկու իրար մօտ փաթթուած մետաղեայ Թելեր. առաջնոյն մէջ կը յառաջանայ առաջին կարգի հոսանք. հոսանքն որ նոյն ժամանակ իր մօտը գտնուող Թելին մէջ կ'արտադրէ երկրորդ կարգի հոսանքն աւելի բարձր ուժով մը։ Երկրորդ Թելին երկու ծայրերը կը գտնուին երկու մետաղեայ փոքրիկ գնտակներ. ասոնց մէջ ալ զետեղուած է պարապ գլանաձեւ աման մը, որուն մէջ լեցուած է հեղուկ մը եւ ամանին երկու բերանը մետաղեայ գնտակներով գոցուած. երբ ելեկտրական հոսանքը կը գոցուի, վերոյիշեալ գնտակներուն մէջ կը յառաջանան ելեկտ. զօրաւոր կայծեր որոնք ալիքներ յառաջ բերելով տարածութեան մէջ կ'երթան այդ շարժումները, մինչեւ ելեկտրականութիւնն ընդունող Բ. գործիին մէջ. վերջինիս մէջ եկած ալիքներն ընդունելու համար դրուած է ապակեայ խողովակ մը 40 միլիմեթր երկայնութեամբ, որուն մէջ դրուած են երկու՝ իրարմէ 0,5 միլիմեթր հեռաւորութեամբ կեցող գլանիկներ, այս երկուքի տարածութեան մէջ լեցուած է արծաթի եւ նիքէլի խառնուրդ փոշի մը։ Գլանիկներու միւս ծայրերէն, ապակեայ խողովակի մէջէն կ'երթան երկու հաղորդիչ Թելեր որոնք միացած են Բ. գործիին մէջ ելեկտրականութիւն յառաջ բերող տարրերուն հետ [Relaisbatterie]։ Ապակեայ խողովակին մէջ գլանիկներու մէջտեղ դրուած վերոյիշեալ խառնուրդ փոշին ելեկտրականութեան վատ հաղորդիչ է, սակայն հազիւ ելեկտրականութեան ալիքները կը զարնեն այդ խառնուրդ փոշիին վրայ, փոշիին մասնիկները կը կարգաւորեն եւ կ'ելեկտրականացնեն, այս վերջինէն սկսեալ այդ մասնիկներն, որով եւ արծաթի եւ նիքէլի փոշին լաւ հաղորդիչ կը դառնան ելեկտրականութեան եւ ընդունակ զայն հաղորդելու։ Այդ հաղորդակցութեամբ Բ. գործիին մէջ գտնուող ելեկտրականութիւնը կը գոցեն եւ գործօն վիճակի մէջ կը դնեն եւ եթէ այս հոսանքին հետ հաղորդակցութեան դրուի հեռագրական եւ կամ որ եւ է գործի մը որ եկած ելեկտրական ալիքները գրաւոր արտայայտէ, կ'ստանանք Մարքոնիին առանց Թելի հեռագիրը։

Թէ որչափ այս գործիքը դեռ շատ աւելի պիտի կատարելագործուի. ատոր տարակոյս չունինք երբեք։ Մօտերս Քիլի մէջ կայսր Վիլհէլմ Բ.ի ներկայութեամբ փորձեր կատարուած են «Նոր հեռագրին» գործածութիւնը նաւերու մէջ հաստատելու։ Անգլիոյ մէջ ալ սուրհանդակաց տեսչի կողմանէ փորձեր եղած են Պրիստոլի ջրանցքէն, ծովի ու ցամաքի տակէն 14 քիլոմեթր հեռաւորութեան մը վրայ հեռագրելու։

Աւելորդ չեմ համարիր հոս մի քանի կենսագրական տեղեկութիւններ տալ այս օգտակար գիւտին հեղինակին վրայ։

Գուլիէլմօ Մարքոնի դեռ 22 տարե-

կան երիտասարդ մ'է, Բոլոնիայի մէջ ծնած․ իր այս նշանաւոր ծննդավայրին մէջ ստացած է նաև իր ուսումը, յաջող կերպով նա այնտեղի համալսարանի աշխատանոցին մէջ բրոֆ. Րիկի մօտ «Հեռցեան շարժումները» ուսումնասիրելով պարապած է, որոնց արդիւնքն այնքան յաղթանակէլ կերպով իր հնարելու ծիրքին հետ կը ցուցնէ այսօր մարդկութեան։

Գերմանիա   ԳԻՍԱԿ ՍԻՐՄԷՆԵԱՆ

ԽՕԹՆԵԿԻՆ ԼՈՒՐԵՐԸ ՌՈՏՈՍԴՈՑԷ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի)

Ի՞նչ է Ս. Թադէոսի ուխտագնացութեան նշանակութիւնը. — Տարւոյս բերքերը. — Համեմատականները.

ՌՈՏՈՍԴՕ, 13 Օգս. 97.

Տարւոյս զանազան բերքերն հետզհետէ կ'հասնին։ Օրական 200-250 սայլ և 200-300 ուղտ, այսինքն մօտ 10,000 քիլէ արմտիք կ'հասնի հոս միջա և գնորդ կ'գտնէ։ Ուրիշ տարիներ այս միջոցներս 800-1000 սայլ և նոյնչափ ալ ուղտ անդուլ անդադար կ'կրէին հունձքերը։ Ամենաուրն ալ նոյն համեմատութեամբ միայն ոգեւորուած է։ Օրական հասած փոքրաքանակ ցորենը գէչ տեղակէ ըլլալուն ալիւրի գործարանատէրները կ'վախնան չտեմարանելէ, մինչեւ իսկ Անատոլուի ցորենն բերել տուին սուղ գներով։ Ցորենը պահ մը անօրինակ բարձրանալէ յետոյ նորէն անկում ունեցաւ։ Արմտեաց հիմակուան գներն են. լիբրն 135 էն կարծր ցորեն՝ 25-29 ղրշ. ըստ տեսակին, կակուղը 24-28, Թաշնակեր 18-21, գարի 9-10, վարսակ $8^1/_2$-9։ Եգիպտացորենն և ուրիշ ամառուան բերքեր դեռ հրապարակ չելան։ Բանջարեղէնները թէեւ առատ են, սակայն ոռոգումներու պատճառաւ Էտիրնէի մէջ շատ հաղուադէպ ըլլալուն՝ ամէն օր կառքերով Մուրատլըէի կայարանն և անկէ Էտիրնէ կ'փոխադրուին, որով քաղաքիս ժողովուրդն ստիպուած է սուղ գնել իր օրական պիտոյքը։

*** Քաղաքիս և շրջակայից մէջ գրեթէ համաճարակի գոյն առած հիւանդութիւններ, ինչպէս հասարակ ջերմ, տենդ և թիֆօ շատ տարածուած են, ամէն մէկ փողոցի մէջ քիչ տուներ կան ուր հիւանդներ չըլլան։ Գիւղացիներուն վիճակը մանաւանդ շատ արգահատելի է. շատեր իրենց երկրագործական անհրաժեշտ գործերն երեսի վրայ ձգած անկողնոյ կ'ծառայեն, հետեւաբար շատ դանդաղ կ'յառաջանան կալի գործողութիւնները։

*** Ս. Աստուածածնայ յառաջիկայ տօնին առթիւ ուխտաւորներ հետզհետէ կ'հասնին մօտակայ քաղաքներէ։ Էտիրնէ, Տիմէթոքա, Զորլու, Մալկարա, Սիլիվրի, Էտիրնէճիք, Գանոսոս եւն իրենց ներկայացուցիչներն ունին արդէն։ Կ. Պոլսոյ ճամբով շատ ուխտաւոր չսպասուիր Ս. Թադէոսի բեմին, որ իր պատմութիւնն ունի։ Ասկէ շուրջ 200 տարի առաջ, համախուռ շրջակայ վանքերէն երկու միաբան վարդապետներ, նոյն Ս. Նշխարը գողութենէ զերծ պահելու միտք, իրենց հետ կ'առնեն և կ'հասնին Պոլիս, ուր իմանալով թէ իրենց քաղաքացիներ գաղթականութիւն հաստատած են Ռոտոսդոյի մէջ, հոս կ'հասնին և իրենց ծանօթներէն մէկուն տունը կ'իջեւանին. Ս. Բեւեռն ալ համեմինքս Բիչ ատենէն կ'մեկնին իրենց Վանքը, թողլով Ս. աւանդն այն տանը, ուր հիւրընկալուած էին, թերեւս վերջէն նորէն գալ առնելու դիտաւորութեամբ։ Մինչ այս մինչ այն Ս. Բեւեռին հրաշագործ զօրութեան համբաւը կ'տարածուի ամէն կողմ։ Ուխտաւորներ գունդ գունդ կ'դիմեն մերձաւոր եւ հեռաւոր տեղերէ։ Բեւեռին գտնուած տունն ուխտատեղւոյ մը հանգամանքը կ'առնէ և նոյն տան բնակիչները կ'սկսին հարստանալ եւ Բոգոսոսէի անունը կ'առնեն։ Հարստութեան հետեւանք՝ շռայլութիւն և գեղխութիւն կ'յաջորդեն։ Թագաւորներէն մին իր արտաքոյ կարգի անառակ և գեղխ ընթացքովը պարտքի տակ կ'իյնայ եւ իբրեւ աւանդ օտար վաշխառուի մը կ'յանձնէ Բեւեռը։ Սոյն բարի մարդը գիշերը մտատանջութիւններ կ'ունենայ եւ քունը չի տանիր։ Առտուն կանուխ Ազգ. Առաջնորդարան կ'ներկայանայ եւ իրեն յանձնուած Ս. աւանդը կ'յանձնէ փոխարէն փոխ տուած դրամը պահանջելով։ Ազգը սիրով կ'ընդունի այն առաջարկը մանաւանդ որ քանիցս դիմումներ և փորձեր ըրած էր զայն իրեն սեփականելու եւ չէր յաջողած։ Այդ աւանդին տիրանալէն ետքն ազգը կ'կառուցանէ հոյակապ եկեղեցի մը Ս. Թադէոս անունով և Վանք մը, տարուէ տարի յորաճուն ուխտաւորաց պատսպարան ըլլալու համար։ Սակայն ինչպէս ազգային ուրիշ նշանաւոր Վանքերն հետզհետէ ուխտաւորներէ զրկուելու վրայ են, նոյնպէս մեր Ս. Թադէոսն ալ չունի առաջուան փայլն և ուխտաւորաց հոծ բազմութիւնը։

ՄԻՀՐԱՆ ԱՆԱՆԵԱՆ

ՄԱՆԿԱՆՑ ԳԱՂԱՓԱՐՆԵՐԸ ԿԵԱՆՔԻ ԵՒ ՄԱՀՈՒԱՆ ՎՐԱՅ

Ռիվիստա Իտալիանա տի Ֆիլոզոֆիա («Իմաստասիրութեան Իտալեան Հանդէսին») մէջ, Տքթ. Մարքէլլիս յօդուած մ'ունի կեանքի եւ մահուան վրայ տղայոց գաղափարները պարունակող։ Բովիկոյի նախակրթարանի մէջ շատ մը փոքրիկ տղաքներու այս մասին հարցումներ ըրեր, և պատասխաններն արձանագրեր է։ Ամէնէն հետաքրքրաշարժներն ի մէջ կ'բերենք։

«Ի՞նչ է կեանքն» հարցման մանչերն աղջիկներէն աւելի յանդուգն պատասխաններ տուին։ «Կեանքն ոգի մ'է որ կ'թռի մեր մեռնելուն պէս», ըսին շատ մը տղաք։ — «Կեանքը դժուարութիւններու ծով մ'է, որոյ մէջէն ոմանք հանգիստ կ'անցնին, ուրիշներ՝ դժբախտ» ըսաւ 10 ամեայ տղայ մը։ «Կեանքն անանկ բան մ'է որ բնաւ չի մարիր»։ — «Կեանքն անտեսանելի բան մ'է որ կ'անհետի երբ ուզէ և ա'լ չի դառնար»։ — Տասն տարու աղջիկ մ'ըսաւ. «Մեր կեանքն հեղուկ մ'է»։ — Ութամեայ աղջիկ մ'ըսաւ. «Կեանքը դրախտ մ'է»։ — Ոմանք պնդեցին թէ «կեանքն աղուոր բան է», մինչ ուրիշներ նոյնքան հաստատամտութեամբ կ'ըսէին թէ «կեանքը տգեղ բան մ'է»։ Կեանքը տգեղ գտնող տղայոց շատն հարուստի զաւակներն էին։

«Ի՞նչ է մահը» հարցման, շատեր, մանաւանդ աշակերտուհիք, չպատասխանեցին։ Ութամեայ մանչ մ'ըսաւ. «Մահն անանկ բան մ'է որ երբ մեռնիմ՝ իմ ոտքես կ'քաշէ»։ — Ութամեայ ուրիշ մանչ մը. «Մահ կ'ըսեն երբ մարդ 42 աստիճանէն վեր տաքութիւն ունենայ»։ — «Մահն անանկ բան մ'է որ մարդ ա'լ չի տեսներ, մէ՛կ անգամ միայն կ'տեսնէ»։

«Կ'վախնա՞ք մահէն» հարցման 21 մանչեր չպատասխանեցին։ 62 աշակերտք, որոցմէ 7ն աղջիկ, ժխտական պատասխան տուին։ Մնացեալք, այսինքն՝ ստուար մեծամասնութիւնն, «Այո՛, կ'վախնանք» ըսին։ 10 ամեայ աղջիկ մը, հարուստի զաւակ, ըսաւ. «Չեմ վախնար մեռնելէ․ զի ձանձրացայ ապրելէն»։ (Ի՞նչ շուտ) Աշակերտներուն մէջ գտնուած որբերը պատասխանեցին այս իմաստով. «Չեմ վախնար մահէն․ զի կ'ուզեմ նորէն տեսնել իմ ծնողքս»։ — 9 տարու աղջիկ մ'ըսաւ. «Ինչո՞ւ վախնամ մահէն, քանի որ Աստուծոյ ղրկած մէկ բանն է անիկա»։ 12 տարու մանչ մ'ըսաւ. «Չեմ վախնար մահէն․ զի առողջ եմ, և հիւանդութիւն չունիմ»։ 11 տարու աղջիկ մը. «Կ'վախնամ մահէն․ զի կարելի է գիշերը գայ և իմ ոտքէս քաշէ»։ — Ուրիշ աղջիկ մը. «Կ'վախնամ մահէն. զի ինծ անանկ կ'թուի որ մեռած մայրս կ'տեսնեմ»։ 11 տարու աղջիկ մը, որուն կ'երեւի թէ սոսկալի բաներ պատմեր էին, ըսաւ. «Կ'վախնամ մահէն. զի այնքան տգեղ է. օր մը Պէտնառ գնաց մեռեալ մը թաղելու, որ բռնեց պագաւ Պէտնառը»։ 8 տարու մանչ մը. «Չեմ ուզեր մեռնիլ. որովհետեւ ա'լ չեմ կրնար խաղալ իմ քրոջս հետ»։

(Լ. Հէբըլտ)

(Մնացեալն յաջորդ թիւով)

ԳՈՐԾԵՐՆ Ի ԿՐԵՏԷ

Էթնիքէ Էդէրիան նորէն խօսիլ կուտայ իր վրայ։ Լոնտոնի լրագրերը կ'ամփոփեն այս յեղափոխական մարմինը թէ չուզեր Կրետէի խաղաղութիւնը։ Շարունակ կ'աշխատի երկու տարրերն իրարու ձգել, որպէս զի նոր կազմակերպութիւնը չհաստատուի։ Թայմզ կ'յայտնէ որ Տքթ. Սփաքիանաքի, որ կրետացիներուն մէջ ամէնէն չափաւորն ու խոհեմն է, ու գիտնական մարդ մ'է, և մեծ ազդեցութիւն ունի իր հայրենակիցներուն վրայ, չէ ընդունած Ընդհանուր Ժողովին նախագահութիւնն, այլ Էթնիքէ Էդէրիայի մարդոց ջանքով, Նախագահ ընտրուած է Վէնէզիելօ անուն փաստաբանն, որ թէպէտ Կրետացի, բայց հելլենահպատակ է։ Վերջին ապստամբութեան մէջ մեծ դեր խաղացեր էր։ Քանիցս ծովակալներուն հետ տեսակցած ըլլալով, անոնց ալ ծանօթ է։ Իր ընտրութիւնն աննպաստ տպաւորութիւն ըրաւ ո՛չ միայն օտարազգիներուն այլ նոյն իսկ կրետացիներուն մէջ։ Անոր ընտրութիւնն յաջողցնելու համար, ժողովը գումարուեր է կղզւոյն արեւելեան գաւառներուն մէջ գիւղ մը, ուր սակաւաթիւ անդամներ մասնակցեր են ընտրութեան, մինչ եթէ կղզւոյն արեւմտեան կողմը տեղի ունենար, տարբեր ելք մը կրնար ունենալ ընտրութիւնը։

— Հանեայէ օգս. 22 թուով կ'հեռագրեն Թուրք լրագրաց.— Այլ եւ այլ տեղեր թէեւ դէպքեր անպակաս են, սակայն հաստատապէս կ'յուսացուի որ ձեռնտու փաշայի ձեռք առած ազդու միջոցներով այս կարգի դէպքեր չպատահին։ Եւրոպական Մեծ Տէրութեանց ծովակալներն ալ պատուիրեցին զինուորական հրամանատարաց որ միջազգային զինուորք խստիւ արգիլեն ապստամբաց յարձակումներն եւ հեղինակները պատժեն։ Վաղը միջազգային զօրաց ջոկատ մը Ղալաթա պիտի երթայ։

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ

ԱՑՍ ՕՐՈՒԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԻՐԱՒՈՐ ԶԻՆՈՒՈՐՔ. — Ապաքինեալ վիրաւոր զինուորականներէ մէկ սպայի եւ 68 զօրքերու չքադրամներն երէկ բաշխուեցան։ Կարմիր դրօշ մը, որուն վրայ կրօնական վիրաւորութիւններ բանուած են, Սէլամլըքէն յետոյ հանդիսաւոր կերպով դուրս հանուելով տարուեցաւ կայս. Պալատան մօտ գտնուած մարզանաց հրապարակն, ուր կ'գտնուէին վիրաւոր զինուորք ինչպէս նաեւ Սպարապետը, Թնդանօթարանի վերատեսուչն և այլ բարձրաստիճան պաշտօնատարք։ Վեհ. Սուլթանն ալ եկած էր հրապարակին մօտ գտնուած կայս. Քէօշկը։ Նախ վիրաւոր զինուորք «Բատիշահըմ չոք եաշա» գոչեցին։ Յետոյ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ ճառ մը արտասանել, իր գոհունակութիւնն յայտնելով վիրաւոր զինուորականաց և բացատրեց անոնց ստացած փառքը։ Ասկէց ետք կայս. Պալատան Ա. քարտուղարն պէյ կայս. ատենաբանութեան նման կայս. ճառ մը կարդաց։ Յետոյ սկսաւ չքադրամներու բաշխումը։ Սպային, որ տեղակալ մ'է, ամսաթոշակին չափ և զինուորաց ալ երկուքական ոսկի դրամական պարգեւներ տրուեցան։ Այս միջոցին զինուորական նուագածուք կայս. քայլերգը կ'նուագէին։ Ապա զինուորք նորէն «Բատիշահըմ չոք եաշա» գոչեցին եւ Թաշ Գըշլայի զօրանոցն առաջնորդուեցան։ Կայս. Իրատէով դրամական պարգեւ բաշխուեցաւ նաեւ զինուորական նուագածուներու խումբին՝ իրենց մէկ ամսաթոշակին համեմատութեամբ։ Այս ապաքինեալ զինուորք այսօր վաղը իրենց ծննդավայրերը պիտի երթան։

ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴ. — Արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշա եւ դեսպանք երէկ գումարուեցան։

ԱԹԷՆՔԷ օգս. 26 թուով կ'հեռագրեն թէ, կ'ըսէ Մոնիդէօ, առոյգ լուրերու նայելով Տէրութեանց միջեւ Անգլիոյ առաջարկութիւնն ի մասին Թեսալիոյ, Տէրութիւնք կ'պնդեն Օսմանեան նաստանի ելեւմուտքը քոնթրոլի տակ առնելու խնդրոյն վրայ։

— Աթէնքէ ուրիշ հեռագիր մը Հաւանական կ'գտնէ թէ Տէրութիւնք հաւաքական դիմում ընեն Աթէնքի ի մասին պատերազմական տուգանաց։ Աթէնքի Փրանս., Անգլ. եւ Ռուս դեսպանք տեղեկագիրներ ղրկեր են իրենց կառավարութեանց՝ պատերազմական տուգանաց խնդրոյն համար։

ԴԱՐԴԱՆԷԼ ղրկուած զինուորական յանձնաժողովն, որ Նեղուցին մէջ թորփիլի փորձեր կատարած էր, երէկ մայրաքաղաքս դարձաւ։

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆԻ վարչապետը, կ'ըսէ Աթէնքէ Սապահ ուղղեալ հեռագիր մը, յայտարարեր է որ ընդդիմադիր կուսակցութեան ըրած ցոյցերը կարեւորութիւն չունին. «Հելլէն կառավարութիւնը պատրաստ է ընդունիլ ի Կ. Պոլիս Մեծ Տէրութեանց դեսպաններուն և արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշայի միջեւ տրուելիք որոշումները, սակայն ելմտական խնդիրը դժուարութիւններ յառաջ պիտի բերէ։» Աթէնքի մէջ մեծ թշուառութիւն կ'տիրէ։ Վերջին հրդեհն աւելի յուսահատութիւն պատճառեց ժողովրդեան։ Ընդհանուր կերպով կ'փափաքուի վերջ մը տալ արդի կացութեան։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄՆ, որ ի Դարդանէլ մարզանքներ կ'կատարէ, օգս. 12էն թորփիլի կարեւոր փորձեր ըրեր է։ Ծովուն վրայ փայտէ շարժուն նշանակէտ մը դրուած էր։ Թորփիլ մը արձակուեր է, որ ճիշդ նշանակէտին զարկեր է՝ ահաւոր կերպով պայթելով։ Անգամ մ'ալ գիշեր ատեն փորձ պիտի կատարուի։

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ.—Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ կ'ըսէ թէ այս անգամ եւրոպական Մեծ Տէրութեանց միջեւ կատարեալ համաձայնութիւն գոյացեր է հաշտութեան նախաշաւիղ պայմանաց բոլոր տրամադրութիւններու մասին։ Տուգանքի խնդիրն ալ ի մօտոյ գոհացուցիչ կերպով կարգադրուելով, հաշտութիւնը պիտի ստորագրուի. այս մասին Ցունաստան բնաւ դիտողութիւն պիտի չընէ։

ԹԵՍԱԼԻՈՅ գաղթականներէն 12 հազար հոգի այժմ կ'գտնուին Օրէսսի և Դեսիրոսխորի կողմերը։ Հելլէն գրագիտուհի մը՝ Տիկին Բէֆուլա՝ Սագի լրագրոյն միջոցաւ հանրութեան գթութիւնն հրաւիրեր է այս գաղթականաց վրայ և ըսեր է թէ երեք ամսուան միջոցին 600 հոգի անօթութենէ մեռած են և թէ մեծ մասամբ տղաքներ զոհ գացած են։

Մ. ՏԷԼԵԱՆԻ և արտաքին գործոց նախորդ Նախարար Մ. Սքուզէս անցեալ օր տեսակցեր են փրանս. դեսպանին հետ։

ՀԵԼԼԷՆ կառավարութեան ձեռք առած միջոցներուն հակառակ, Ամերիկա և Եւրոպա գաղթողներ կան։ Անցեալ օր Ցունաստանէ 50 հոգի մեկներ են Նիւ Եորք ու Շիքակօ երթալու։

ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԷ երէկ Կ. Պոլիս բերուեցան զինուորական երկու շարժուն հիւանդանոց յարակից գործիներով և ղրկուեցան Սպարապետի Դուռը։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մ. ՖԷԼԻՔՍ ՖՕՐ Ի ՌՈՒՍԻԱ.— Ի Քրասնոէ-Սէլօ վրանի տակ տրուած սեղանի պահուն Զարն այսպէս խօսեցաւ.— «Այս զինուորական հողին վըրայ երկուց բարեկամ երկրաց բանակներուն վրայ կ'մտածեմ և բաժակս կը պարպեմ փրանս. բանակին ու նաւատորմին համար։» Մ. Ֆ. Ֆօռ ալ բաժակ պարպեց ռուս բանակին համար։ Զօրահանդէսին մասնակցեցան 65 վաշտ հետեւակ, 43 գունդ հեծեալ, 4 վաշտ թնդանօթաձիգ և 200 թնդանօթ։

—Օգս. 26ի առաւօտուն Զարն ու Նախագահը Քրոնշդատ գացին Սթանտարթ կայս. զբօսանաւով, ուր կ'գտնուէին նաեւ մեծ ծովակալ Ալէքսիս մեծ դուքսն և ծովակալ Ավէլան։ Զբօսանաւն անցաւ փրանս. մարտանաւերուն առջեւէն։ Քիչ յետոյ Զարն ու Մ. Ֆ. Ֆօռ գացին Բոթիօօ զրահաւորն, ուր Նախագահը սեղան մը տուաւ ի պատիւ Նիքոլա կայսեր։ Ն. Վեհափառութեան դրօշը պարզուեցաւ զրահաւորին մեծ կայմին վրայ։ Ճաշը տրուեցաւ նաւուն վերի յարկը. երեք սեղան պատրաստուած էին իւրաքանչիւրը տասնեւվեց հոգիոց։ Պատւոյ սեղանը ձիու պայտի ձեւով էր և ճիշդ դիմացը կար խոշոր թնդանօթ մը, որուն բերանը ծաղիկներով զարդարուած էր։ Զրահաւորը դրօշազարդուած էր։ Մ. Ֆօռ իր բաժակաճառով ըսաւ.— «Կորին շնորհակալութիւնս կը յայտնեմ Ձեր Վեհափառութեան եւ Վեհ. Զարուհւոյն իրենց հիւրասիրութեան և այն ընդունելութեանց համար որք եղան ինծ, երկու նաւատորմերու միջեւ, որք առաջին օրերէն մասնակցեցան Ֆրանսայի և Ռուսիոյ անկեղծ բարեկամութիւնն հիմնող մեծ դէպքերուն. Նաւատորմերն իրարու մօտեցան ձեռքերնին կարկառած և երկու միացած ու դաշնակից ազգերուն կարելի ըրին միանալ եղբայրաբար օրինաւոր և անկեղծ գիրկընդխառնումի մէջ։ Բաժակ կ'պարպեմ կայս. Նաւատորմին երջանկութեան և Ռուսիոյ փառաց համար։» Զարը պատասխանեց.— «Ձեր ներկայութիւնը մեր մէջ, Մ. Նախագահ, նոր կապ մը կ'հաստատէ մեր բարեկամ ու դաշնակից երկուց ազգաց մէջ, որք որոշած են իրենց բոլոր ուժովը աջակցիլ աշխարհի մէջ խաղաղութիւնը պահպանելու՝ արդարասիրութեան ոգւով։ Բաժակս կ'պարպեմ ի պատիւ Հանրապետութեան Նախագահին և վասն երջանկութեան Ֆրանսայի։»

Զարը հրաժեշտ տուաւ Մ. Ֆօռի զոր ողջագուրեց և կայս. զբօսանաւը գնաց՝ ողջունուելով փրանս. նաւերէ «Հուրրա»ներով։ Ֆրանս. նաւատորմը մէկ ժամէն ճամբայ ելաւ Ֆրանսա դառնալու։ Նաւահանգստին մէջ գտնուող բոլոր նաւերը թնդանօթ արձակեցին և ժողովուրդն եռանդագին ցոյցերով ողջերթ մաղթեց Նախագահին։ Մ. Ֆ. Ֆօռ Տէօնքերք կը սպասուի օգս. 19/31ի առաւօտուն։

—Դոուէրքի կամուրջն, որուն հիմնարկէքը կատարեցին Զարն ու Մ. Ֆօռ, պիտի ունենայ 480 մէտր երկայնութիւն և 44 լայնութիւն։ Կեդրոնական կամարին լայնքը պիտի ըլլայ 96.80։

— Բեդերհոֆի պալատան մէջ ի պատիւ փրանս. նաւային սպայից տրուած սեղանին Զարը սա բաժակաճառն արտասանեց.— «Մեծ հաճոյք կ'զգամ բաժակս պարպելով փրանս. գեղեցիկ նաւատորմին յաջողութեան և իր յարգելի ներկայացուցիչներուն կենաց։ Յօժարակամ կ'յիշեմ փրանս. նաւատորմին շքեղ տեսարանն որ կատարեց սկզբնաւորութիւնն այն անմոռանալի տպաւորութեանց, որ մեր Ֆրանսա գտնուած միջոցին միմեանց յաջորդեցին։» Մ. Ֆօռ պատասխանեց. — «Ուրախ եմ անգամ մը եւս միացած տեսնելով Ռուսիոյ և Ֆրանսայի նաւազներու ներկայացուցիչները։ Թոյլ տուէք, Վեհափառ Տէր, որ զանոնք հաւասար կերպով սիրեմ։ Բաժակ կը պարպեմ ի պատիւ ռուս նաւատորմին։»

—Մուրավիէվ կոմսն հեռագիր մը ուղղեց Ֆրանսայի վարչապետին՝ ի պատասխանի ասոր կողմէ Մ. Ֆօռի ուղղեալ հեռագրոյն։ Կոմսն ըսաւ.— «Իմ Վեհապետիս հրամանաւ, պատիւ ունիմ Ձեր Վսեմութեան հաղորդել ամենաջերմ շնորհակալութիւնները այն զգացմանց համար զորս փրանս. կառավարութիւնն յայտնեց առ Նախագահն ուղղեալ հեռագրոյն մէջ։»

—Զարին կողմէ զօր. Պուատէֆռի, Ֆրանսայի սպայակոյտի պետին, շնորհուած ունկնդրութիւնը տեւեց երեք քառորդ ժամ։ Ընդունուեցաւ նաեւ զօրավարին դիւանապետը՝ հրամանատար Բոֆէն տը Սէն-Մոռէլ։ Զօրավարն ու հրամանատարը ներկայացան նաեւ Զարուհւոյն, որ շնորհալի ընդունելութիւն ըրաւ։

—Պրազիլեան նաւ մը, որուն մէջ կային Պրազիլիացի 180 զբօսաշրջիկ, Րիօ-Եանէյրօյէ օգս. 11/23ին Քրոնշդատ ժամաներ է յատկապէս ներկայ գտնուելու Մ. Ֆօռի ժամանման։

—Մ. Ֆ. Ֆօռ Բէդէրհոֆ ժամանելուն պալատ գնաց թափորով մը զոր կ'կազմէին տասնեւվեց կառք։ Առաջնոյն մէջ բազմած էին Զարն ու Նախագահը, միւս չորսին մէջ՝ մեծ դուքսերը, Զ.րդին մէջ Մ. Հանոթօ ու կոմս Մուրավիէվ, Է.րդին մէջ՝ ֆրանս. դեսպան կոմս Մոնդէպէլլօ և ընդհ. թիկնեալ զօր. Բայլոֆեր եւայլն։

—Մ. Ֆ. Ֆօռ Թուղթի պետական գործարանն այցելելուն իրեն նուիրուեցան Նիքոլա Ա., Ալեքսանդր Բ., Նիքոլա Բ. կայսերու և Կատարինէ Բ.ի պղնձեայ կիսարձանները։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ.— Սիմլայէ կ'հեռագրեն օգս. 4 թուով.— Աստամուլլահ հաւաքեց Մոհամետներն յարձակելու Միքնիի և Շապքատէրի վրայ։ Ուրիշ զօրքեր Քոհաթ ղրկուեցան։ Կ'հաւաստեն թէ Աֆրիտիներու բոլոր ցեղերը զէնքի դիմած են։ Ուրիշ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Աֆրիտիները կ'յառաջանան Խիպերի կիրճէն։ Անգլ. թնդանօթաձիգներն յառաջ կ'քալեն անոնց վրայ յարձակելու։ Աֆղանստանի Էմիրն ուրիշ նամակ մը ուղղելով հնդկական կառավարութեան, մերժեց ո եւ է պատասխանատուութիւն ցեղերու արարքներուն համար, որոց պետերն յանցաւոր են։ Թայմզի թերթ մը կ'ըսէ թէ հնդիկ երեք պետ Պէշաւէրի մէջ ձերբակալուեր են՝ կասկածուելով որ կառավարութեան դէմ մեքենայութիւններ կ'նիւթեն։ Ռուս լրագիրք միշտ կարեւորութիւն տալով կ'խօսին Անգլօ-աֆղան անհամաձայնութեան վրայ։ Մեծ մասը կ'ըսէ թէ այս վէճ պարզ միջադէպ մը չէ այլ ուրիշ դէպքերու նախաշաւիղը։

—Պոմպայէ առնուած վերջին լուրերու նայելով Աֆրիտիները մեծ ոյժով Ալի Մէսճիտի մօտ Սիքայիներու վրայ յարձակելով անոնցմէ երեք հարիւրն սպաններ են։ Սիմլայէ օգս. 26 թուական հեռագիր մ'ալ կ'ըսէ թէ Աֆրիտիները տիրելով Լունտի-Քոթալի այրեր են զայն։ Ուրիշ զրոյց մը նայելով, կ'ըսէ նոյն հեռագիրն, Անգլ. զինուորք ցիրուցան ըրեր են Աֆրիտիները։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ կայսրութեան պարտուց յանձնաժողովը վերջերս, ըստ սովորութեան, քննեց պատերազմական գանձն, որ Յուլիոս աշտարակը պահուած է Սբանտաուի միջնաբերդին մէջ։ Ամէն անգամուն միջնաբերդին հրամանատարն ալ կ'հրաւիրուի ներկայ գտնուելու այս քննութեան։ Սանդուխէ մը վեր կ'ելնեն և երկաթէ երեք դուռ բանալէ ետքը կ'հասնին այն տեղն, ուր պահուած կայ հարիւր քսան միլիոն ոսկեդրամ մարք։ Երկաթէ հազար սնտուկ իրարու վրայ դրուած են։ Ամէն սնտուկ ունի 12 բաժանում, որոց իւրաքանչիւրը կ'պարունակէ տասն հազար մարք՝ քսակի մէջ դրուած։ Քննութիւնն այսպէս կ'կատարուի. — Հաւէկու երկու կամ երեք թնդանօթաձիգ զինուոր մէկ քանի սնտուկ մէկ կողմ կ'քաշեն. ասոնց իւրաքանչիւրն հինգ մարք կ'ստանայ այս աշխատութեան համար։ Քսակին պարունակութիւնը մէկ քանի անգամ կ'զննուի և յետոյ դիպուածով առնուած մէկ քանի քսակներ կ'կշռուին. ապա կ'բանան ուրիշ սնտուկներ, որք կապարով կնքուած են, ապահով ըլլալու թէ քսակներու պարունակութիւնը ճիշդ է։ Վերջապէս այս գործողութեան մէկ տեղեկագիրը կ'պատրաստեն։ Գանձին ապահովութեանն երաշխաւորելու համար, միջնաբերդը միայն այն օտարականք կրնան մտնել որք զինուորական արտօնագիր ունին։ Աշտարակին մօտէն դրան առջեւ զինուորական պահականոց մը կայ։ Ամէն օր, կէս օրին, երկու սպայ լապտերով աշտարակին նկուղը կ'մտնեն և խնամով կը քննեն հիմերը։

ԻՆՉ ԼՈՒՐ ԱՆՏՐԷԷ.—Միակ վստահելի լուրն որ առնուեցաւ Անտրէէ՝ 82րդ աստիճանէն իր ղրկած աղաւնիին բերած լուրն էր, որուն վաւերականութիւնն ապացուցուեցաւ. զի թռչունին թեւերուն վրայ կանխորոշ նշանը կար։ Անկէ ի վեր նոր լուր մը չառնուեցաւ թէ Բեւեռ հասած ըլլայ արդէն։ Քրիստիանիայէ օգս. 20 թուակիր հեռագիր մը կ'ըսէ. «Սքիէն հրատարակուող Ֆրէմնֆրէմ լրագիրը Թէլէմարքէ հեռագիր մը կ'հրատարակէ, ծանուցանող թէ անցեալ կիրակի օդապարիկ մը երեցեր է։ Շատ բարձրէն կ'թռէր դէպի հիւսիս արեւմուտք։ Անկէ կախուած էին չուաններ, որք հեռաւորութեան մէջ լուսաւոր մարմիններու պէս կ'երեւէին։»

ԻՏԱԼԻՈՅ դատական նախարարի պաշտօնն, որ Մ. Քոսդայի մահուամբ թափուր է, պիտի յանձնուի Սիկիլիոյ Նախկին քաղաքային քոմիսէր Քոստրոնքի կոմսին։

ՕՐ. ԷՎԱՆՃԷԼԻՆԱ ՍԻՍՆԷՐՈՍ, Քուպայի ինքնակոչ նախագահին եղբօր աղջիկն, եւ ոչ թէ աղջիկը, պիտի դատուի, ինչպէս երեկ ծանուցինք, զինուորական ատենի մը առջեւ իբրեւ մեղսակից Քուպայի գործերուն։ Մատրիտէ օգս. 23 թուով հեռագիր մը այսպէս կ'սահմանէ այս գեղանի օրիորդին յանցանքը. Ինքն էր որ նենգութեամբ իր տունը կոչած էր Բինոս կղզին հրամանատար Պէրիզ գնդապետը։ Էվանճէլինա առաջուընէ իր տան մէջ երկու մարդ պահած էր, որք փորձած էին գնդապետն սպաննելու։ Օրիորդն ամբաստանուած է իբրեւ մեղսակից դաւով մարդասպանութեանց. Հարցաքննութիւնք առաջ կ'տարուին. օրիորդին հետ յարգանօք կ'վարուին։

ՊՕՀԷՄԻԱՅԻ Բիլսէն քաղաքին մէջ, կ'ըսէ օգս. 23 թուով հեռագիր մը, հրեայ, գերման ու չեխ ուսանողաց միջեւ տեղի ունեցած կռուի մը հետեւանօք, ժողովուրդը ծայրայեղութեան դիմեց, որով զինուորք միջամտեցին. մէկ քանի անձ ձերբակալուեցան։ Երեք հոգի վիրաւորուեցան։

ՓԻԼԻՊՊԵԱՆ ԿՂԶԻՔ. — Մանիլայէ պաշտօնապէս կ'հեռագրեն թէ ըմբոստները պետ Ակինալտօ յարձակեր է Սան-Ռաֆայէլի վրայ, բայց շատ կորուստ տալով ետ մղուեր է։ Զանազան ընդհարումներու մէջ Սպանիացիք ունեցեր են 5 մեռեալ և 26 վիրաւոր. իսկ ըմբոստները 87 մեռեալ, որոց մէջ երկու պետ՝ Էսքիրէլ և Սալամանք։ Հիւանդանոցներու մէջ կան 3149 հիւանդ։

ՊԷՀՐԻՆԿԻ ծովուն մէջ փոկերու որսորդութեան խնդրոյն դեսպանախորհուրդը տեղի պիտի ունենայ հոկտ. վերջերն Ուաշինկթընի մէջ։ Պիտի մասնակցին Մ. Նահանգները, Ռուսիա, Քանատա եւ Ճափոն։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 27 օգս. — Քաղաքական շրջանակներու մէջ կ'ըսուի թէ Լ. Սալզպըրիի դժկամակ Հնդկաստանի շփոթութեանց առաջքը չառնով առնելէն օգտուելով, աւելի գործօն դեր մը պիտի ստանձնէ Եւրոպիոյ քաղաքականութեան վերաբերեալ խնդրոց մէջ։ Հնդկաստանի նախարարը, Խորհրդարանը բացուելուն, ընդարձակ տեղեկագրեր պիտի բաշխէ անդամոց ի մասին Հնդկաստանի դէպքերուն։

—Ընդհանուր կերպով կ'կարծուի որ Մ. Հանոդօ Բարիզ դառնալուն քաղաքական տակաւ խնդրոց խորհրդակցութեանց զարկ մը տրուի։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Քաթուքաթալի Մահարաճան, որ Մ. Ֆ. Ֆօռի ժամանումէն օր մը առաջ Զարին ներկայացած էր, յայտարարեր է թէ Անգլիոյ եւ Ռուսիոյ յարաբերութիւնք շատ բարեկամական են և թէ վերջին դէպքերն այս տեսակէտով բնաւ գէշ տպաւորութիւն յառաջ բերած չեն։

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԳԱՏԸՔԷՕՅ-ՄՕՏԱ

Վարժարանիս ուսումնական Նոր շրջանը կ'սկսի առաջիկայ սեպտեմբեր 3ին (Հ. Տ.)։ Փափաքողք կրնան դիմել Տեսչութեանս Գատըքէօյ Մխիթարեան Վարժարան և կամ Ղալաթիա Սեղբոն խան երեքշաբթի և ուրբաթ օրեր։ 7-1

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Առաջիկայ ԲՇ., Բ. օր Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԱՅ ՏՕՆԻՆ, Բիւզանդիոն պիտի հրատարակուի ըստ սովորութեան, օրուան նիւթերուն կարեւորութեան պատճառաւ։

Ս. Պատրիարքն երէկ չիջաւ Պատրիարքարան, եւ զբաղեցաւ իր բնակարանին մէջ, ուր Վեհ. Կայսեր Փառահեղ Գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, լուսազարդութեան մեծ պատրաստութիւններ կ'առնուին։

—Երէկ Դատաստանական Խորհուրդն իր շաբաթական նիստը չգումարեց, ոչ թէ օրակարգին մէջ խնդիրներ չունենալուն, այլ քահանայ անդամոց խոստովանութեան պատճառաւ բացակայ գտնուելուն համար։

—Արմաշու Դպրեվանուց վերատեսուչ Տ. Եղիշէ Ծ. Վ. Դուրեան, ամսոյս վերջը մայրաքաղաքս պիտի գայ։ Տ. Եղիշէ վրդ. վերադարձին հետը պիտի տանի յԱրմաշ՝ գաւառներէն բերուած աղքատ տղաքներէն 20ն, որոց մէջ պիտի գտնուին Սեպհի 5 ուշիմ եւ զգօն տղաքները։

—Մայր-Եկեղեցւոյ աղջկանց վարժարանը բացուած է առժամեայ կերպով կանանց եկեղեցւոյն մէջ։ Ս. Լուսաւորչեան Նորաշէն վարժարանն, որուն կառուցման համար նախաձեռնող անձն իր քսակէն 700 ոսկւոյ չափ գումար մը ծախսած է, Սեպտ. 1ի կիւրակէ օրը պիտի սկսի բացման հանդէս մը կատարուելով, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։

—Կ'լսենք թէ գաւառներն Առաջն. Տեղապահութեան պաշտօնով ղրկուելիք Արմաշու Դպրեվանուց աշակերտ չորս վարդապետաց ծայրագոյն աստիճան պիտի շնորհէ Ս. Պատրիարքն, իրենց պաշտօնատեղիները չմեկնած։

—Խարբերդի եւ Արաբկիրի գիւղերէն բերուած 27ի չափ տղաքներ որ Ազգ. Հիւանդանոցն յատուկ շէնքի մը մէջ կ'պատսպարուէին, այժմ նոր տնօրէնութեամբ փոխադրուած են Ս. Յակոբայ Հաստատութեան մէջ, ուր հսկողութեան պաշտօն յանձնուած է Պաշպագիրկեանեան(?) Յակոբճեան տղային, որ կ'գոհացնէր նախապէս Ազգ. Հիւանդանոցը, նմանօրինակ վարած կրթական պաշտօնովը։

—Առաջիկայ կիրակի, որ է տօն Վերափոխման Ս. Աստուածածնի, Պատրիարքանիստ Մայր-Եկեղեցւոյ սնուցան տարեդարձն ըլլալով, հրաւիրեալ է Ս. Պատրիարքը հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատուցանել, ի հոգեւոր մխիթարութիւն ժողովրդեան, և Խաղողօրհնէքը պիտի կատարուի ի լուր ժողովրդեան հանդիսապէս։ Առաջիկայ ԵՇ. աւ ճաշու ժամուն, կանանց յատուկ Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ փոխանակ ԳՇ. կատարելու, որ Վեհ. Կայսեր գահակալութեան տարեդարձն է, և հանդիսական մաղթանութիւններ պիտի ըլլան ըստ սովորութեան՝ Մայր-Եկեղեցւոյ տաճարին մէջ, և հրաւիրուած են ի մասնակցութիւն բոլոր եպիսկոպոսներն ու քարոզիչ վարդապետներն, Ազգ. Պատրիարքարանի ժողովոց եւ Վարչութեան անդամները։

—Տնտեսական Խորհուրդն ի նիստ գումարեցաւ երէկ ի Պատրիարքարան ատենապետութեամբ Փափազեան Նշան էֆ.ի եւ ի մէջ այլոց հետեւեալ անօրէնութիւններն ըրաւ.— 1. Ազգ. Հիւանդանոցի 1891 Մրտ.է մինչեւ 1896 ապրիլ վերջի մատակարարութեան հաշիւներն հաղորդուած ըլլալով, յանձնուեցաւ Կեդր. Համարակալութեան ի քննութիւն եւ ի տեղեկագրութիւն։— 2. Կեդր. Սնտուկի ելմտացոյցի մասին Քաղաքական Ժողովոյ պաշտօնագիրը նկատողութեան առնուելով, առ այս հարկ եղած տեսութիւնք եւ դիտողութիւնք տեղեկագրուեցան Վարչութեան։— 3. Վաւերացուեցան Բերայի Պալթմուց(?) Հաստատման սնտուկի մատակարարութեան հաշիւները։— 4. Խորհուրդն ազգ. ռոճկական(?) տրոց գանձման առպղութիւն տալու համար որոշեց հաւաքչաց թիւն երկուքի վերածել, և քստ այսմ Պ. Գաբրիէլ Զաֆրանեանն եւս հաւաքիչ կարգեցաւ.— 5. Նկատողութեան առաւ Ենիգիւղի Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ ներկայացուած մէկ առաջարկութիւնն, և իր անդամներէն Քիւրքճեանեան(?) Կարապետ էֆ.ի եւ անցագրատան(?) տեսուչ Սեպուհ էֆ.ի յանձնեց տեղական քննութիւն մը կատարել եւ արդիւնքը տեղեկագրել։ —Յաջորդ նիստը պիտի գումարի յառաջիկայ ուրբաթ օր ժամ 2ին։

—Գալաթիոյ Ժողովրդ. Տնտես. Խորհրդոյ Ատեն. Կեդր. Վարչութեան.— Ազգային ռոճկական(?) տրոց գանձման առպղութիւն տալու նպատակաւ, վերջին տնօրինութեամբ հաւաքչի թիւն առ այժմ երկուքի վերածուած և տրոց հաւաքիչ կարգուած լինելով Պարոնայք Միսաք Գէորգեան և Գաբրիէլ Զաֆրաճեան, կ'խնդրուի բարեհէր ազգայիններէն որ բարեհաճին իրենց ազգային տրոց հաշուէն առ Կեդրոնական Սընտուկն ունեցած պարտուց գումարն յանձնել յիշեալ հաւաքչաց, երբ Կեդր. Սնտուկի ցրինական(?) ընկալագիրն ի ձեռին ներկայանան իրենց։ (Կնք)

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻԻ ԱՐԿԱԾԸ

Այս առաւօտեան Իգտամի մէջ կ'կարդանք.

«Անցեալները, մէկ քանի հայ խռովարարներու կողմէ Բ. Դրան, Օսմ. Պանքայի և Ղալաթա-Սարայի մէջ ի գործ դրուած ձեռնարկին նպատակն ու իրենց դիտումները խռովարարութիւն ըլլալով, ձերբակալելոց հարցաքննութեան նկատմամբ Կ. Պոլսէ առ Մորնինկ Բոսթ ուղղեալ հեռագիր մ'ալ երեւան կ'հանէ անոնց այս նպատակը, բուն անոնց խօսքերն յիշելով.

«Մեր նպատակն էր խռովութիւն յարուցանել և ընդհանուր կոտորած մը յառաջ բերել։ Մե՛ղք որ ոստիկանութեան ձեռք առած միջոցներն արգելք եղան»։

Իգտամ կ'յարէ իր կողմէ.

«Ժամանակէ մ'ի վեր դիւանագիտութեան միտքն զբաղեցնող և Օսմ. երկիրներուն մէջ իր չար ազդեցութիւնն յառաջ բերող խնդրոյն էութիւնն ու նպատակն ահա այս է.— Այս տեսակ մարդիկ, մարդկութեան անվայել կարգ մը խռովարարական նպատակներու կ'ծառայեն և ընդհ. մարդկային ազգին անդորրութեան ու խաղաղութեան թշնամիներն են։ Հետեւապէս, ինչպէս որ ամէն տեղ հըսկողութեան տակ առնուած են, կայս. կառավարութիւնն եւս, խաղաղութիւնն ու անդորրութիւնը պահպանելու բաղձանօք իր ոստիկանութեան աստիճան մը եւս ոյժ տուած է և անոր շնորհիւ խռովարարներուն անարգ նպատակն ի դերեւ հանած է, մինչդեռ անոնց նպատակն էր իրենց ձեռնարկին յարուցած անկարգութեան միջոցին, ժողովուրդն ահու դողի մէջ ձգել և իրարու դէմ հանել և յետոյ ելնել ըսել թէ օսմ. երկիրներու մէջ խաղաղութիւնն ու անդորրութիւնը խանգարուած է։ Մեր երկրին ի ներքուստ յայտնի եղող սոյն ճշմարտութիւնն՝ անշուշտ արտաքուստ մեր ներքին վիճակը դիտողներուն եւս յայտնի եղած է բացորոշ կերպով։ Պէտք չէ մոռնալ նաեւ թէ ժողովուրդն ի՛նչ տեսակ ընդունելութիւն ըրաւ այս պատահած դէպքին։ Մեր ժողովուրդը գիտնալով որ այս յանդուգն ձեռնարկին նպատակը խռովութիւն յարուցանել էր, խորին պաղարիւնութեամբ մը յիշեալ խռովարարներուն նպատակն ի դերեւ ձգեց և քաղաքական տեսակէտով ալ յաղթող հանդիսացաւ։»

—Թէրճիւմանը Հագիգաթ եւս կ'ըսէ թէ «ժամանակէ մ'ի վեր լեռնելու պատուըրուած կարգ մը չարամիտներ, անցեալները քանի մը չարագործներու կողմէ ի գործ դրուած անիծապարտ ոճրէն օգուտ քաղելով, սուտ լուրեր հեռագրած են Եւրոպեան լրագրաց իբր թէ Կ. Պոլսոյ մէջ յուզում կ'տիրէ եղեր։ Քորէսփոնտէնձ Պիւրօ հեռագրական գործակալութիւնն աւստրիական լրագրաց ուղղեալ հեռագրով մը հերքած է այս լուրերն, ըսելով թէ անդորրութիւնը բնաւ չէ խանգարուած և թէ այսպիսի սուտ լուրերուն նպատակն է առեւտրական գործերը խանգարել։ Օսմ. իշխանութիւնք ամէն միջոց ձեռք առած են խաղաղութիւնն ու անդորրութիւնն անվթար պահելու համար։ Հեռագրական ընկերութեան հետ նաեւ Ֆրայէ Բրէսէ թերթն ալ մեծապէս կը գնահատէ օսմ. ոստիկանութեան պարտաճանաչ ու բանգէտ ընթացքը։»

ՀԱՆԱՁԱՆՔ

ՓԱՐՈՍԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ.—Աթէնքէ կ'գրեն.

—Յայտնի է թէ 1627էն ի վեր ձեռք անցուած է յունական մեծ արձանագրութիւն մը որ ժամանակագրական տեղեկութիւններ կուտայ Յունական պատմութեան խիստ կարեւոր դէպքերուն վրայ՝ սկսեալ նախնական ժամանակներէն մինչեւ 355 Քրիստոսէ առաջ։ Այս արձանագրութիւն, ինչպէս կ'ըսեն առաջին տողերը, Քրիստոսէ 264 տարի առաջ խմբագրուած և դրուած է Փարոս կղզին։ Լորտ Արընտէլի գործակալն այս արձանագրութեան Իզմիրի մէջ տէր ըլլալով, Անգլիա ղըրկած էր, որ հրատարակուեցաւ Ճոն Սէլտընի կողմէ։ Դժբախտաբար զանազան պարագաներով Լորտին հաւաքածոն ցրուեցաւ և արձանագրութեան մարմարինը կոտրեցաւ։ Այժմ Օքսֆորտի համալսարանին մէջ անոր ամենափոքր մէկ մասը միայն կ'գտնուի։ Արդ, վերջերս Մ. Քրիսփի Փարոս կղզւոյն մէջ մարմարիոնի մը վրայ գտաւ այդ արձանագրութեան շարունակութեան մէկ մեծ մասը որ կորսուած կ'կարծուէր։ Այս լուրին վրայ, Աթէնքի հնախօսական գերման կաճառը Փարոս ղրկեց Վիեննայի համալսարանէն Ատոլֆ Վիլհէլմ Տոքթորն որ ժամանակէ մը ի վեր հոս կ'գտնուի, Մ. Քրիսփիի հետ պատրաստելու արձանագրութեան մէկ հրատարակութիւնը։ Արձանագրութիւնն երեսուն երեք տող է՝ իւրաքանչիւրն հարիւր տառով. կ'պարունակէ ժամանակագրական տեսութիւն մը 336-299 տարիներուն. կ'պատմէ, սկսելով Փիլիպպոս Թագաւորի մահէն, Մեծն Աղեքսանդրի եւ իր առաջին յաջորդներու ժամանակին դէպքերը։ Դժբախտաբար սկիզբի և վերջաւորութեան տողերու տեղը մարմարը մաշած է, այնպէս որ անկարելի է ընթեռնուլ։ Այս տողերու կորսուիլը շատ ցաւալի է, զի Մեծն Աղեքսանդրի մահուան վրայ եղած պատմական տեղեկութիւնք շատ անկատար են, բայց այսուհանդերձ այս մարմար մեծ լոյս կ'սփռէ պատմական ծանօթութեանց վրայ։ Դրական նոր տեղեկութիւններ կուտայ Կիպրոսի իշխանին և Սիրակուսայի Ակաթոկլէս վեհապետին վրայ. մատենագրական պատմութեան եւս խիստ շահեկան է. կ'պատմէ Փիլէմոն և Մէնանդր կատակերգակներու տարած յաղթանակը։ Բոլորովին անծանօթ բանաստեղծի մը՝ Սոսիբլան՝ մահուան թուականը կուտայ, ինչպէս նաեւ նոյն անուամբ ծանօթ ողբերգութիւն ծննդեան թուականը։ Բնութեան դէպքեր ալ կ'պատմէ, ինչպէս է Եթնա լերան բորբոքումը մեր թուականէն 480 տարի առաջ, օդաքարի մը անկումն յԱէկոս-Բոդամոս 469ին եւ գիսաւորի մը երեւումն 373ին նախ քան զՔրիստոս։ Արձանագրութեան այս նոր գտնուած մասը կ'խօսի արեգական ամբողջական խաւարման մը վրայ 310ին (արդէն ծանօթ), երկրաշարժի մը՝ Յոնիոյ մէջ 304ին և գիսաւորի մը երեւման 302ին։ Իրաւ է որ այս վերջին տողեր ենթադրութեամբ ամբողջացած են, բայց արձանագրութեան պարունակութիւնը ճիշդ է, զի չինացի ժամանակագիրներ ալ կ'պատմեն գիսաւորի մը երեւումը նոյն թուականին։ Աթէնքի գերման հնախօսական կաճառի ցուցակին մէջ ի մօտոյ այս արձանագրութիւն պիտի հրատարակուի։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԻԵՆՆԱՅ
ի Կ. Պոլիս, Բանկալթի

Կ'փութանք հասարակութեան ծանուցանել որ վարժարանիս 41րդ տարեշրջանը պիտի բացուի սեպտեմբեր 1/13ին, երկուշաբթի օրն. իսկ դասախօսութիւնք պիտի սկսին նոյն ամսոյն 3/15ին, չորեքշաբթի օրը։

Վարժարանս ունի ութամեայ ուսումնական ընթացք մը, յորում կ'աւանդուին միջնակարգ վարժարանի յատուկ և ըստ պահանջման արդի ժամանակիս գիտութիւնները։

Վարժարանիս մէջ պարտաւորիչ են հայերէն, տաճկերէն, գաղղիերէն եւ գերմաներէն լեզուներն, նաեւ շատ մը գիտութիւններ. զոր օրինակ ուսողական գիտութիւնք, բնագիտութիւն, բնական պատմութիւն, աշխարհագրութիւն, ևն. ևն.։

Վարժարանիս մէջ աւանդուած ուսմանց և գիտութեանց լեզուն փոփոխակի հայերէն եւ գաղղիերէն է։

Ձենք զանց առնուր ծանուցանելու որ վարժարանս ուսողական գիտութեանց համար առանձինն վկայեալ (diplômé) ուսուցիչներ ունի։

Վարժարանս կ'ընդունի ո՛չ միայն գիշերօթիկ, այլ նաեւ ցերեկօթիկ եւ արտաքին աշակերտ։

Մանրամասն տեղեկութիւն առնու բաղձացողներն դիմելու են անձամբ կամ նամակաւ վարժարանիս Տեսչութեան, որուն հասցէն է՝

Վրժրն. Հարց Մխիթարեանց Վիեննայ
ի Բանկալթի, Կ. Պոլիս

3—10 ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՏՈՔԹՈՐ
ՀՐԱՆՏ Գ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Բենսիլվանիոյ Համալսարանէն պատուակալ յիշատակութեամբ վկայեալ, Ֆիլատելֆիոյ մէջ իր արուեստը գործնական փորձառութեամբ կատարելագործելէ ետքը, հաստատուած է ի Բերա, Ղալաթա-Սէրայի դիմաց, ԹԱՏՐՈՆ ՓՈՂՈՑ թիւ 1, ուր կը գտնուի կիրակիէն զատ ամէն օր ժամ 9—12 և 1—5 (ըստ Ե.)

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԵԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիյէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը միջօրէին նոյն մզկիթն երթալով կատարեց ուրբաթու աղօթքն և յետոյ կայս. Պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կ'գտնուէին Շուէտի դեսպանն ու խորհրդականը, Ռումանիոյ դեսպանն ու Ա. Թարգմանն, Ամերիկայի դեսպանատան Ա. Թարգմանը, ռուս դեսպանատան պաշտօնականներէն(?) երեք սպայ և ութսունէ աւելի օտարազգի զբօսաշրջիկներ։ Ներկայից ոմանք սենեկապետաց միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ

«Շուէտ—Նորվեկիոյ դեսպան կոմս Սղէնպոք՝ արձակուրդով և առժամեայ կերպով իր երկիրն ուղեւորելուն առթիւ՝ երէկ ուրբաթ, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհեալ արտօնութեամբ պատիւ ունեցաւ Ն. Վեհափառութեան ներկայանալու։»

ՀԱՊԸՇԱՍՏԱՆԻ վեհապետին կողմէ նուիրեալ ընծաները Վեհ. Սուլթանին մատուցանելու պաշտօն ունեցող կոմս Լէոնդիէվ իր հետեւորդներով երէկ առտու մայրաքաղաքս ժամանեց եւրոպական կառախումբով։ Կոմս Լէոնդիէվ ու հետեւորդք պալատական կառքերով և պալատական յենապետի մը առաջնորդութեամբ Բերա Բէլլէս գացին, ուր կայս. կառավարութեան կողմէ մասնաւոր յարկ մը վարձուած է։

ՓՋՄԻՐԻ նաւահանգիստը գտնուող Ածտէր Թորփիլանաւը Մեքքէ պիտի երթայ։

ՕՏԱՐ ԴՐԱՄՆԵՐ.—Սապահ, խօսելով Կ. Պոլսոյ հրապարակը գըտնուած օտար ոսկեդրամներուն վրայ և թուելով այդ պատճառաւ ժողովրդեան կրած վնասները, կայս. կառավարութեան ուշադրութիւնը կ'հրաւիրէ։

ՇԱՔԱՐ.—Եւրոպական հրապարակներէ լուր կ'տրուի թէ շաքարի գինը բարձրանալու հակամէտ է։

ԹՈՒՐՔ ՄԱՄՈՒԼԸ վերջերս բաւական զբաղեցաւ Հնդկաստանի դործերով։ Մոլլ-Մոլ(?) և Սապահ խստիւ քննադատեցին Հնդկաստանի անգլիական վարչութիւնն և անգլիական մամուլին դիտողութեանց առարկայ եղած գաւառներու վարչութիւնն իբրեւ օրինակ ցոյց տուին, բաղդատմամբ անգլիական վարչութեան։ Աֆղանստանի էմիրը գովեցին, և սահմանագլխի իսլամ ցեղերուն շարժման կարեւորութիւնը բացատրեցին։ Թէրճ. Հագիգաթ լեռներուն(?) չափ յառեւտես(?) չերեւցաւ։ Յիշեցուց թէ այսպիսի շարժումներ շատ հեղ պատահեր են, բայց ելք չեն ունեցեր, որովհետեւ անգլ. Տէրութիւնն ըմբռնապէս(?) հաստատուած է Հնդկաստանի մէջ։ Աֆղանստանի էմիրն ալ չի կրնար չափուիլ այն Տէրութեան հետ, և միամտութիւն կ'ըլլայ կարծել թէ անգլ. իշխանութեան վերջն եկած ըլլայ այն կողմեր։ Թէրճ. Հագիգաթ բնական գտաւ որ Հնդկաստանի նման ընդարձակ երկրի մը մէջ, ուր իրարմէ այնքան տարբեր ցեղեր կ'բնակին, սովն ու ժանտախտը դժգոհութիւններ կըրնան պատճառել օրուան իշխանութեան տնօրէնութիւններուն դէմ։ Բայց այսպիսի ցոյցեր վաղանցիկ են։— Անգլ. թերթերն ալ կ'յիշեցնեն որ եթէ Անգլիոյ ձեռքը քաշուի Հնդկաստանի վրայէն, հոն բնակող այլակրօն ցեղեր այնքան կ'ատեն զիրար որ շատ չանցած զիրար կ'բզկտեն, ինչպէս կ'ընէին առաջ իշխանութիւններուն օրով։

ՎԱՆԷ կ'գրեն մեզ յլս. 30 թուով թէ կուսակալութեան օգնական Յովհաննէս էֆ. յուլիս 12ին պտոյտի ելած է Ալճաւազ, Բերկրի եւ Արճէշ գաւառներ, եւ դեռ կ'շարունակէ իր պտոյտ։ Սահմանագլխին դէպքերն (որք անցեալ օր յիշուած են Պաշտօնական Ջեկոյցին մէջ) մի քիչ վնասեցին շըրջակայից առեւտրական գործառնութիւններուն ու հաղորդակցութիւններուն։ Բայց Վանի մէջ բարեկարգութիւնը կատարեալ է։ Կայս. իշխանութիւնք կ'բանակցին պարսիկ իշխանութեանց հետ, ի պահպանութիւն բարեկարգութեան, սահմանաց վրայ։

ԱՐՄՏԻՔ.—Ատանայի մէջ այս շաբաթու ցորենի իւրաքանչիւր Պոլսոյ քիլէն մինչեւ 25 ղրուշ բարձրացեր է։

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹ.—Թուրք լրագիրք կ'խնդրեն որ նոր պատրաստուած հինգ փարանոց դրոշմաթուղթերը Պոլսոյ նամակատան մէջ ալ գործածուին, զի արդէն գաւառները ղրկուած են։

ՀՐԴԵՀ.—Բերայի Սագըզ Աղաճը թաղն ուղէլ(?) գիշերն հրդեհ ծագելով, տուն մը մասամբ այրեցաւ։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ կառավարութիւնը, կ'ըսէ Հագիգաթ, կարեւորը տնօրինած է արգիլելու՝ Թուրքիայէ գացող կասկածելի անձանց մուտքն ի Ռումանիա։

ԱՏԱՆԱՅԻ կուսակալ Հիւսէյին Հիլմի էֆ. որ քննական պտոյտի համար Մէրսին գացած և յետոյ Նահանգին կեդրոնը դարձած էր, անցեալ Եշ. Թարսուս գացեր է միեւնոյն նպատակաւ։

ՊՐՈՒՍԱՅԷ եկած ուղեւոր մը երէկ առտու Ղալաթիոյ քարափն ելնելուն յանկարծական նուաղում ունեցաւ։ Դիպուածով անկից անցնող բժիշկ մը նախնական դարմաններն ըրաւ և ուղեւորն հիւանդանոց տարուեցաւ։

ՎՃՌԱԲԵԿ ատեանը վաւերացուց Եղեռնադատ ատենի մէկ վճիռն, որով Նէճիպ անուն կառապան մը՝ Պոլսոյ Զարշամպա թաղը պարտիզպան Բեդրոս սպաննած ըլլալուն համար, տասն և հինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուած էր։

ԳԱՏԸՔԻՒՂԻ Եէլ Տէյիրմէնի թաղին մէջ, անցեալ իրիկուն, Մարքի անուն հրեայ տղու մը հագուստները բռնկեցան լամպարի մը շրջելէն. թեեւ դարմաններ եղան, սակայն տղան երէկ մեռաւ։

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 27 օգս.—Բրոնշդատի բաժակաճառերն, որք բացորոշապէս կը հռչակեն ֆրանքեւռուս դաշնակցութիւնն, ամբողջ Ֆրանսայի մէջ մեծ խանդավառութիւն յառաջ բերին։ Ֆըրանսայի Նախարարաց Խորհուրդն որոշեց որ Մ. Ֆ. Ֆօռի վերադարձի օրը Ֆրանսայի ամէն կողմերը պաշտօնական զբօսազարդութիւնք տեղի ունենան։

ՊԵՐԼԻՆ.—Ստոքոլմի գերման դեսպան Մ. Պրայզդէնպուրկ Պուքրէշ փոխադրուեցաւ՝ Մ. Տէլէյպէնի տեղ որ Թոքիօ (Ճափոն) դեսպան անուանեցաւ։

ՌՕՏԱՄ.—Սիամի թագաւորն այսօր հոս ժամանելով շքեղ ընդունելութիւն մը եղաւ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Զարը ճամբայ ելաւ ներկայ գտնուելու հարաւային Ռուսիոյ մեծ զօրահանդէսներուն։

ՀՌՈՄ.—Մ. Նահանգաց նախորդ պապական նուիրակ Կարդինալ Սադոլլի Հաւատոյ Տարածման Ժողովոյ նախագահ պիտի կարգուի փոխանակ Լէտոխովսքի կարդինալին։

ՊԱՂ.—Կիրակի, 17/29 օգս., տեղի պիտի ունենայ իսրայէլական սիոնական(?) համաժողովոյ մը բացումը. պիտի խորհրդակցին այլեւայլ երկրաց մէջ գտնուող հրէից վիճակը բարւոքելու խնդրոյն վրայ։ Ամէն ազգէ պատուիրակներ ներկայ պիտի գտնուին։

ՎԻԵՆՆԱ.—Կոլուխովսքի կոմսն Իշլի մէջ երկարօրէն տեսակցեցաւ Ֆրանց Յոսէֆ կայսեր հետ՝ ներքին քաղաքական կացութեան վրայ։ Կոմսը վաղը Վիեննա պիտի դառնայ։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ
ԲԱՑՈՒՄ, 16 Օգոստոս

Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ.	Օ. Ռ.	24	16
Ռումէլիի երկաթուղի	ֆր.	116	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռէժի	»	—	—
Օսմ. Պանքա	»	15	05
Թունէլի ժէնէրալ օթթոմ.	»	7	07
Երկրագործական Պանքա	»	9	—
Սոս. Օթ. Շանժ է Վալ.	Ա. Ռ.	3	16
Օսմ. Ապահ. ընկեր.	»	4	07
Թրամուէյ բաժնեթ.		685	—
» ժուիսանս		230	—
Թրամուէյ պարտաթ.	ֆր.	496	—
Տէրքոսի Ջուրի ընկ.	»	332	50
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	464	50
ՍԹԻԼԱՆՑ			
Քօնսօլիտէ ութ օրուան	Օ. Ռ.	3	50

ՏՈՔԹՕՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԿԱՅԵԱԼ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
Հաստատեալ յամին 1852

Նորահնար գործիքի մը միջոցաւ ամենաազատիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկենապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, [illegible] (ըստ տարիքի), [illegible] «Սկռուբիթ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ Թմրեցուցիչ դեղերու, եւ Նորահնար ագգաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Թիւ. 396 Մեծ-Փողոց Բերա (Եանիի գարեջրատան վրայի յարկը ճիշդ Զըլղուզճեանց դէմ)։

Գատըգիւղի յաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը Թիւ 1 նոր բացուած Թիւսօվէլի փողոց ամէն օր։

Յ. Գ. — Հաւասարելու համար Եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի ատամնաբոյժերու, ձմեռները կիրակի օրերն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղինին։

» մէկ ամսուան	»	» —	—
Բամ. երկ. ութ օրուան	»	» —	—
» » մէկ ամսուան	»	» —	—

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87	07
Անգլիական ոսկի	»	109	34
Բօլ Էմբէրիալ	»	89	25
Քրիմից	»	51	10
Մէճիտիյէ արծաթ	»	107	33
Բուպլի Թղթադրամ Օ. Ռ.		8	58

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ.	108	7/8
Փարիզ 3 »	ֆր.	23	11¼
Ֆիօրին մանտա	»	10	96¼

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, 27 Օգոստ.

Օսմ. քոնսոլիտէ Սէրի Ա. Ա. Ռ.		66	—
» » » Բ.	»	39	25
» » » Գ.	»	23	63
» » Դ.) բաց.	»	22	25
) գոց.	»	22	25
Փոխառութիւն Գաստալա Գ. Կ.		80	50
» Օսմ. 3½%	»	99	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	13	87
Այտընի երկաթուղի	»	15	—
Եգիպտական Միացեալ	»	107	12
Անգլ. քօնսօլիտէ	»	112	43
Հելլենական 5%	»	30	50
Մօնոփոլ հելլենական 4%	»	34	50
Ռանթ » 4%	»	26	—
Պուլկ. փոխառ. 6% 1888 Գ. Կ.		95	—
» Նոր » 6% 1892	»	95	—
Փոխան. Փարիզի վրայ	»	25	32¼
Դրամազեղչ	»	2	—

ՎԻԵՆՆԱ, 27 Օգոստ.

Փոխան. Փարիզի վրայ	ֆիօր.	47	65
» Լոնտոնի վրայ	»	119	90
Ռումէլիի երկաթուղի	»	65	20
Օսմ. Ռէժի	»	159	50

ՓԱՐԻԶ, 27 Օգոստ.

Օսմ. քոնս. Սէրի Դ.) բաց.	ֆր.	22	57
) գոց.	»	22	55
» » » Բ.	»	—	—
» » » Գ.	»	23	75
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	117	50
Բռիօռիդէ	»	—	—
Մաքսատուն	»	—	—
Օսմ. Ռէժի	»	338	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	599	50
Ֆրանս. Ռանթ 3%	»	104	65
Թուրք Լիոնէ	»	791	—
Պանք տը Բարի	»	875	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3280	—
Եգիպտական Իւնիֆիէ	»	—	—
Իտալական Ռանթ	»	94	70
Սպանիական արտաքին	»	62	22
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	170
Դրամազեղչ	»	2	—

ՊԵՐԼԻՆ, 27 Օգոստ.

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	93	50
Ռումէլիի երկաթուղի	»	118	—
Անատ. երկ. պարտաթղթ.	»	88	90
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	290

ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄ
ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Խնամակալութիւնս կ'փութայ ծանուցանել որ, Ազգ. Կեդր. Վարժարանի վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Սեպտ. 1ին Բշ. օրը։ Աշակերտք փափաքողք կ'հրաւիրուին ներկայ թուականէս սկսեալ ամէն Բշ. Եշ. Ուր. և Շբ. օրերը ներկայանալ Խնամակալութեանս և անուննին արձանագրել տալով, հարկ եղած տեղեկութիւններն ստանալ։ Մուտից քննութիւնք տեղի պիտի ունենան Օգոստոս 20 Դշ. օրը։ Իսկ թաղային նախակրթարանի վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ ներկայ ամսոյ 20ին և դասախօսութիւնք պիտի սկսին Օգոստոս 25 Բշ. օրը։

Ի դիմաց Խնամակալութեան Կեդրոնական Վարժարանի

Վ. Ատենադպիր — Ատենապետ
Յ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ — ՅԱԿՈԲ ԷՍԱԵԱՆ
6—6 (Կնք)

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000 000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 12,433,000
ՀԱՍՈՅԹ 1895 ՏԱՐԻՈՅ 3,161,300

ՆՈՐԹՀՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,671,100
ՀԱՍՈՅԹ 1894 ՏԱՐԻՈՅ 1,245,300

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի փոխադարձ ապահովութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև եթէ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասնին 20,000,000 Անգլ. Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

«ՄԱՐԻԹԱՅՄ»

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 5,000,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 100,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարները խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ՝ թիւ 22 և 22 կը. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Գ. ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել որ ամէն օր մինչեւ կէսօր կը գտնուի նախկին տեղը Սկիւտարի չուխան Մահքեմէ փողոց պարոն … վերի յարկը։ Կէսօրէն վերջը Բերա Կալաթասարայ … դիմաց Թիւ 200 … յարկ Թիւ 3։ Վկայեալ եւ ծանօթ ատամնաբոյժ յանձն կ'առնու ակռայի վիրաբուժական ամէն գործողութիւնք ի հարկին թմրեցուցիչ գործածելով։ Նոր գրութեամբ կը պատրաստէ ակռայ եւ դէմքի յարմար առանց կեռի, առանց պաստառի և արմատներու վրայ առանց քիմքի, պատուաստական արհեստական ամէն ձեւ ակռայ։ Դիմացը գոհ պիտի մնան գիներու չափաւորութենէն եւ գործողութեանց կատարելութենէն։ Գլ. խորհրդակցութիւնք ձրի։ 31—53

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվէրբուլ և Արեւելեան Ծովու նաւերը …

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Սամէնիան	10500	Էմէրջին	3500
Բէչդրիան	10500	Բըրծիըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Պոլըմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ծօրճիան	8000	Անատոլուդիան	2500
Գաստոնիան	8000	Ալդոնքըրըն	2500
Ֆիլբինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ծամբրինիան	3700	Միէնս	900
Վալէնսիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիաթօն	800
Ֆաւնիան	3500		

Ֆալոնիէր, Նոր. Բէրթէլ յառաջիկայ Շբթ. առտուն 9/21ին Լիվրբուլ կ'երթայ Իզմիրի ճամբով։

Լէօպոլտ, Նոր. Սթամպօլս առտուն 15/27 ին Օտեսայէ գալով չուելով պիտի երթայ Լիվրբուլ։

Ապրանք տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրահանգը գրել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամէն տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ

Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1 Ղալաթիա

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՅԺ—ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՔԹ. ԼԱԼՈՐԻ.— Վերջին 25 տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է ցարդ գտնուած, կատարելապէս բուժելու ուղեղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, քնատութիւն, գառանցանք, առնական կարողութեան վաղահաս կորուստ, եւ ոյժերու կորուստէն յառաջ եկած ամէն գործարանական խանգարում։ Կը բուժէ դժուարամարսութիւն, ջղային եւ սրտի, լեարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւններ, արեան շրջանի խանգարումներ, հիւծութիւնն եւ թոքատապը. կը կանգնէ ոյժերու կորուստն որ յառաջ եկած է … Ջղային տկարութեանց … այս դեղին ազդեցութիւնն անմիջական եւ … է։ Մելամաղձութեան … կ'աննհետանան հրաշալի արագութեամբ մը։ ՏՔԹ. ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւթ եւ ուղեղային գոյացութիւն կը սնուցանէ, արեան մէջ մուծանելով ելեկտրական տարրը, ֆոսֆորն, որ ուղեղին կենդանական գոյացութիւնն է։ Կորովը կը կենդանացնէ մարդկային դրութեան մէջ, մարմնոյն եւ մտքին տալով առոյգ առողջութիւն, այնպէս որ կարելի է պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ։ Ախորժակ կ'արթնցնէ, կը զտէ և կը ճոխացնէ արիւնն եւ նոր ոյժ մը կուտայ ուղեղին, ջղային դրութեան եւ մկանանց։ Վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գործածման առաջին օրէն իսկ, մտաւոր կարողութեանց յաւելմամբ և բարօրութեան զգացմամբ, ողջ վարժութիւնն հիւանդը շուտով կը կորսնցնէ։ Մարսողութիւնը վերանորոգուած, ախորժակն հրաշալի կերպով կ'աւելնայ։ Աղիք կանոնաւորապէս կը գործեն։ Դէմքը կը սկսի լենալ, շրթունքը կը գունաւորին, աչքը շողուն, մորթը պայծառ գոյն մը կ'առնու, մազերն ոյժ կը ստանան։ Զգուշացէք նմանութիւններէն։ Տքթ. Լալորի Ֆոսֆոտինը պարունակեալ է ամէն շիշերուն մէջ որք բրիտանեան կառավարութեան դրոշմը կը կրեն ու բառերով Dr. Lalor's Phosphodyne London England վրան փորագրուած։ Այս դեղին յաջողութիւնն յառաջ բերած է բազմաթիւ վտանգաւոր եւ վնասակար կեղծեր։ Մեծ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պարսկաստանի ներկայացուցչին քով, Մ. ԷՏՄՈՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, Անգլ. Ընդհանուր դեղարանաց, Վալիտէ պահականոցին քով, Ղալաթիա-Շիշլի Թրամվէյներու կայարանը, Թիւ 95 եւ 97։

Հ. ԵՒ Ա. ՍԵԹԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՀԻՄՆԵԱԼ ՅԱՄԻՆ 1878, ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ

Թօփանէի խան Սուլթան-Համամ, աղբիւրին մօտ Թիւ 4 Սէրվիչէն տպարանին կից, Կ. Պոլիս

Արդուզարդի և Նորաձեւութեան վերաբերեալ ամէն տեսակ ապրանքներ։

ԳՈՕՏԷ.— Պարզ և Մուսլինի վրայ, բանուած ամէն լայնքով. մանաւորապէս օծիտի համար ձօրս տեսակներ, Վօլաններ Եւրոպերու համար։— ՏԱՆԹԷԼԱ.— Վալանսիէն, Գաօս, Թիւլ, Քէօբիւր, Շանթիյեր, Գոլթօն, Իոլանտէզ ամէն տեսակ, Մետաքսէ, Քթանէ և Բուրդէ։— ԲԱՍՄԱՆԹԸՐԻ.— Պունծուքով, և առանց Պունծուքի Մետաքսեայ և ոսկեզօծ զանազան տեսակներ, Մոթիֆ, Կանթիլիա, ՍԷՆԹԻՒՐ, Մուտայրը, Փետուր եայլն։ ԳՕՐՏԷԼԱ.—Կրօն, Մուարէ, Սաթէն, Ֆանթէզի, Շանժան, Թաւշեայ ամէն տեսակներ ամէն լայնքով։— ԳՐԷԲ ԵՒ ԿԱԶ.— Փուէր տը Շին, Պուէր Անկլէ, Պուէբլիս, Կազ, Կրէբնատին, պարէժ բուրդ և մետաքս՝ Թաւլաթան, Մուսլին եայլն։— ՑԱՔԷՕՑԼ.— Ամէն տեսակ Թանթէլայէ, Ֆաքէօլ Ֆիչիւ, Շարփ, Անատոլիչ, Գլխարկի վէլօ, Թիւլ վարագոյր բանուած և Տանթէլայէ, ծոպով և պատրաստ չինուած Ֆրինճներ.— ՃԵՌՆՈՑ.— Կաշիէ, Մետաքսէ և Քթանէ.— ԲՕՌԱՑ.—Գաղղիական ընտիր և ձեւաւոր, պարզ, Բըլըքով և մետաքսէ։— ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՔՕՂԵՐ.—Կնունքի համար տղու հագուստ և գլխարկ։— ԲՐԴԵՂԷՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ.— Շալ Ֆիչիւ եայլն։— Շալեր.— Շալ Պատանիներու համար, ծաղիկով Նաև Ֆինօ Շալ էքօսէ ամէն մեծութեամբ։

Ամէնքն ալ առաջնակարգ գործարաններէն բերուած։ Ճաշակաւոր և հարուստ զանազանութիւն։ ՈՐՈՇ ԳԻՆԵՐ և աժանութիւն։ Մեծաքանակ և Փոքրաքանակ վաճառումներ։

ՀԱՄՊԱՅՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք	14,500,000
Պահեստի դրամ	»	21,173,000
Տարեկան հասոյթ	»	44,820,000

Ընկերութիւնք ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակարաններ և ատոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ, խիստ չափաւոր սակագիներով։

Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս Պաղչէ-Գաբու, Անատոլու խան, 12, 13, 14

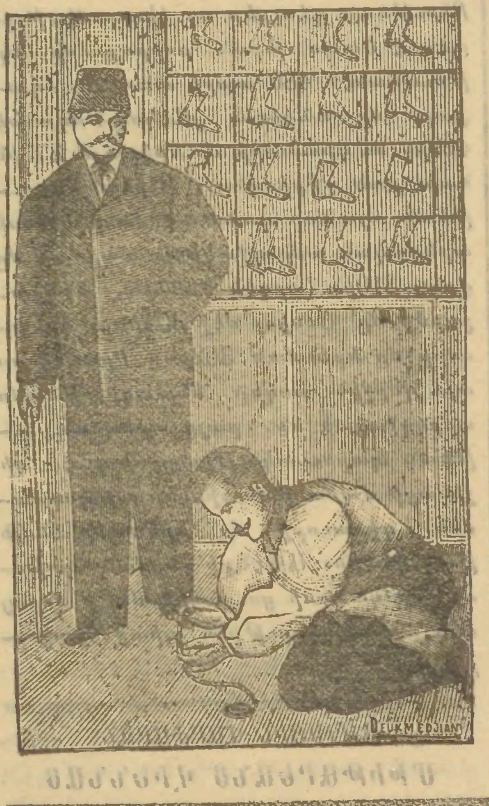

ԿՈՋՄՈՋ Յ. ՊԷՅԼԻԿՃԵԱՆ

(ԿՕՇԿԱԿԱՐ)

Կ. Պոլիս, Սիրքէճի, Համիտիյէ փողոց, Եալըլը Օթէլի կից, Քէօփրիւլիւ Խանին (նախորդ Տույունը Ումումիյէի) դիմացը Թիւ 12.

Կօշիկներու սոյն գործարանը կ'մրցի ճաշակի մասին. Նախնական նիւթերը Ֆրանսական ընտիր գործարաններէ բերել տալով, կ'պատրաստէ ֆրանսական, անգլիական և օսմանեան ճաշակով, ամառնային և ձմեռնային տեսակ տեսակ կօշիկներ, չափու վրայ կամ պատրաստ։ Մասնագիտութեամբ կ'դարմանէ (Նասըր) կոշկոռ ունեցող ոտքեր. մասնաւոր կօշիկ պատրաստելով կ'հաւասարեցնէ կաղ ոտքեր և մանկիկներու օրօրոցի մէջ ծռած ոտքերուն մէկ զոյգ կօշիկ պատրաստելով ապագայ անպատեհութիւնը բոլորովին կ'ջնջէ։ Կ'վաճառէ արժան և ոչ սուղ գներով։ 20—13

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ

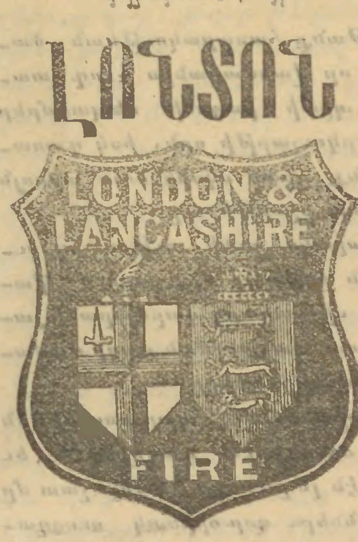

ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862 ԻՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. Ո.

ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ՌՈՒԲՈԼԴԷՐ ՖԻՆՃԷԼ

Հէլլէպեան, Թ. 2—3, Վոյվոտա փողոց, Ղալաթիա

Առաջնակարգ Ընկերութիւն մ'է ցա, իր առատաձեռնութեամբ, ճշգապահութեամբ և պատուաւորութեամբ համբաւաւոր։

Բննիչ ԹԷՈՏՈՐ ՍԹԷՖԱՆՈՒ

THE

LANCASHIRE INSURANCE COMPANY

ՀԻՄՆԵԱԼ Է 1852 ԻՆ

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ

Lancashire Insurance Buildings
Exchahge Street Manchester

Դրամագլուխ 3,000,000 անգլ. ոսկի
Պահեստի գումար 1,511,280 »

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Հրդեհի դէմ ապահովագրութիւնն, ամէն տեսակ քարուկիր ու փայտաշէն կալուածներու վրայ, կահերու և ապրանքներու վրայ եւն., յոյժ նպաստաւոր պայմաններով ու սակերով։

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Այս ընկերութիւնն յոյժ բարձր սակերով կը ներկայացնէ բոլոր այն առաւելութիւնները զորս կրնան փափաքիլ կեանքերնին ապահովագրել ուզողներն, ամբողջ կամ խառն՝ որոշ պայմանաժամով։

Նոր հաստատուած պայմանագրութեան տեսակ։

Տէվլէքային ապահովագիր …

Առանց … նախապայմանի։

Ամէն տեղեկութեանց համար դիմել ընդհ. գործակալներուն, (Bond, Sellar and Co.) Պոնտ Սելլէր և Ընկ. Բիւյիւք Թիւնէլ խան, Ղալաթիա։

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ՝ ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ» ՕՐԱԳՐՈՅ Կ. Պոլիս, Nº 38, Բապը Ալի ճատտէսի

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի (62)

ԺՈՐԺ ՕՆԷ

ԿԵՆԱՑ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՏՈՔԴՈՐ ՌԱՄՕ

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

—Հաւատացէք որ . . . բողոքեց Ռօպէր սաստիկ յուզուած։

—Եւ սակայն ի՞նչ կը խորհի այս ամենուն վրայ։

—Բայց չեմ արտասանած խօսք մը որ կռահել տայ իրեն ա՛յն զգացումները զորս կը տածեմ իրեն համար։

—Եւ սակայն ամէն օր կը տեսնե՞ս զինքն։

Թալվան խօսքը կտրեց, չարաճճի ակնարկ մը նետեց իր աշխատակցին վրայ, և ակօսելով խնդալ, յարեց.

—Ցոյժ զգուշաւոր և բարեկիրթ ողջ մ'ես, ընդունէ շնորհաւորութիւններս . . . Բայց, միւս կողմէ, շատ ապահո՞վ ես թէ քիչ մը հասկցուած չես . . . Երբ մէկն իրօք գեղատի աղջիկ մը կը սիրէ, արժան է որ անոր հանդարտութիւնը չխանգարէ՝ սիրային խոստովանութիւններ ուղղելով. բայց երբ այդ աղջիկն իր քով Տօքթոր Թալվանի պէս կնքահայր մը ունի, երիտասարդն հաչակաւոր Նիկոդիմոս (անխելք) մ'է, որ իրաց վիճակն անձամբ չի լուսաւորեր՝ մտերմօրէն խոստովանելով անոր իր սրտին գաղտնիքը . . .

—Ի՞նչ ըսել կ'ուզէք, գոչեց Ռօպէր։

—Պարզապէս սա ըսել կ'ուզեմ թէ կէս ժամէ ի վեր ամէն ճիգ կը թափեմ զքեզ յորդորելու որ պատմես ինձ ինչ որ կ'ուզեմ գիտնալ։ Հիմա առաջ անցիր, ապա՛ւ, և երթա՛նք սիրուհւոյդ հօրը հետ խօսի՛նք։

Ցեմարաբոյժը այտակ մը տուաւ երիտասարդին ուսին և սրահին դուռը բանալով, քաշեց տարաւ զայն դէպ ի Ռամոյի գրասենեակը։ Բայց Ռօպէր, իր ուսուցչին առջեւ բացատրութիւն տալու գաղափարին հանդէպ, նորէն սարսափով համակուեցաւ, նրբանցքին մէջ ուզեց դիմադրութիւն ընել և չերթալ. կանգ առաւ, և բոլորովին պակուցեալ, ըսաւ.

—Տօքթոր, կ'աղաչեմ, բացատրեցէք ինձ . . . Միթէ կը կարծէ՞ք որ այսպէս յանկարծ կրնամ . . .

—Դեսպանի՞նը վարձել կ'ուզես արքայազարմ իշխանի մը պէս։

—Բայց ի՞նչ ըսելու կ'երթամ։

—Ճշմարտութիւնը, բուն ճշմարտութիւնը, մի միայն ճշմարտութիւնը . . .

—Տօքթորն ի՞նչ պիտի խորհի։

—Թէ իր աղջկան այնքան սիրուն է որ բնական է որ մէկը սիրէ զայն։

—Կը յուսա՞ք որ նպաստաւոր ընդունելութիւն ընէ ինձ։

—Զքեզ հոն կը տանի՞մ, եթէ այդպէս չըլլայ։

Այս անգամ Ռօպէր քիչ մը սիրտ առաւ, և մինչ Թալվան գրասենեակին դուռը կը բանար, անոր ետեւէն գնաց։ Ռամօ, իր երկայն սեւ պարեգօտն հագած, որոյ վրայ կը կախուէր իր սպիտակ մօրուքը, թիկնաթոռին խորէն, առանց տեսնելու, անոնց գալը զգաց։ Իր թաւ յօնքերուն տակ աչքերը կը փայլէին, և բերանը բարեացակամ ժպիտ մը ունէր։ Ցեմարաբոյժն անոր մօտ յառաջացաւ և ձեռքի շարժումով մը մատնացոյց ընելով զՌօպէր որ անշարժ կը կենար, ըսաւ.

—Այս ըմբոստ երիտասարդը քեզ կը բերեմ, բայց ոչ առանց դժուարութեան։ Դուն ուրեք հանդիպած եմ մէկու մը որ ասկէ աւելի գաղտնապահ ըլլի։ Համոզելու համար զինքն որ իր սէրը խոստովանի, այնքան ջանք ընել հարկ եղաւ որ կարծես թէ խնդիրն ոճրի մը վրայ էր . . . Ի՞նչ փոյթ, հիմա ի՞նչ պիտի ընենք զինքը։

Ռամօ ոտք ելած էր, վառարանին կրթնեցաւ և աղեկ գլուխը ցնցելով ըսաւ.

—Երջանիկ մարդ մը։

Ռօպէր յուզումէն տժգունեցաւ. բացատրութիւն մ'արձակեց որ տարօրինակ կերպով հեծեծանքի մը կը նմանէր, և ըստ որում մեծանուն մարդն իր թեւերը կը կարկառէր, որդիական սիրով մը անոնց մէջ նետուեցաւ։

—Օ՛ն, գործը լաւ կ'երթայ, գոչեց Թալվան, հիմա քիչ մ'ալ օրիորդով զբաղինք։

Դուրս ելաւ աշակերտն ու վարպետը դէմ առ դէմ թողլով։ Անոնց միջեւ լռութիւնը խզուած էր, և խոստովանութեանց յորձանքը, զոր երկար ատեն զսպած էր Ռօպէր, սկսաւ ազատօրէն թափիլ։ Կը յայտնէր իր բոլոր երազները, բոլոր յոյսերը, բոլոր վարանումները, բոլոր վախերը։

Եւ, այս հրաշալի խօսքերուն մէջ, Տօքթորը մելամաղձոտ քաղցրութեամբ մը վերստին կը գտնէր իր մեռած սիրոյն մէկ արձագանգը։ Այո՛, այն որ այս կերպով անկեղծօրէն կը սիրէր, խորապէս, առանց վերապահութեան կը սիրէր, և երբեք չէր կրնար փոխուիլ։

Ռօպէր ըմբռնած էր Ատրիէնի փափուկ ու գողտրիկ բնաւորութիւնն և իրենց երկու սրտերը միաձայն կը բաբախէին միեւնոյն սիրով։ Անհամաձայնութեան ոչ մէկ սերմ գոյութիւն ունէր որ կարենար անջատել զիրենք, ինչպէս Քոնչիթա և Ռամօ բաժնուած էին իրենց կրօնական անհամաձայնութիւններով։ Ռօպէր բարեպաշտօրէն մեծցած ըլլալով, ունէր զգացումներն այն պարկեշտ մարդուն, որոյ մայրը սովրեցուցած էր իրեն աղօթել, երբ մանուկ էր։ Իր բնական ու ստացական ուշիմութիւնը թելադրած էր իրեն՝ իր խղճմտանքին հետ վիճել, և կրօնական վարդապետութեան շատ մը մասերը չէին կրցած տոկալ իր ազատ քննութեան. բայց կրօնքին կրած հարուածներն ուրիշ արդիւնք չէր ունեցած եթէ ոչ ամրապնդել իր խախտած հաւատքը։ Յաղթական եկեղեցւոյ հանդէպ, թէրեւս ազատագրուէր. վտանգուած կրօնքին առջեւ հպատակած էր։ Այն օրն որ Ատրիէն իրմէ խնդրէր խոնարհիլ իրեն հետ, պիտի խոնարհէր, և իրենց փոխադարձ սէրը պիտի կ'ազդուրուէր իրենց փոխադարձ հաւատքով։

Այս գաղափարին հանդէպ, հառաչանք մը ուռեցուց Ռամոյի կուրծքն և դառն ապաշաւ մը տխրեցուց ճակատը։ Այս մեծ ոգին որ այնքա՛ն բարձր կ'իշխէր մարդկային մտածութեան վրայ, պահ մը անիծեց գերագոյն յառաջատուութիւնն, որ զինքն իր նմաններէն այնքան գերազանց կացուցանելով հանդերձ, հեռացուցած էր երջանկութենէ որ խոնարհներուն ու պարզամիտներուն վիճակած է։ Երբեւ նոր Պրոմէթէոս, իր ակնարկներն ընկղմած էր երկնքի անհուն խորհուրդներուն մէջ, եւ … բաղդաբեր շանթահար ըլլալ, իր կողին վրայ կը կրէր կենսական վէրք մը։ Բայց միթէ ինք միայնակ չէ՞ր վճարած բոլոր իրեայնոց պարտքն և հայրական ստացպանաց ի վարձ, պէտք չէ՞ր որ Ատրիէն … տխրութիւններէ զերծ կեանք մը ստանար։

Թարգմանիչ Բ. Մ. ՓՈՋԱՃԵԱՆ (Շար.)